

Hendrik Adamson

Auli – rakonto pri knabeto

Type specimen in Esperanto language
DRM free content from FadedPage.com
set in Wittgenstein

I.

Oni kvazaŭ frapegis per bastonego al la dommuro kaj jêtadis plenmanojn da hajleroj al la fenestrovitroj. Fulmegis kaj tondregis, kvazaŭ tujmomente la muroj de sfondrinkejo renversigûs. La timige mallumega nokto estas plena de teruro kaj fantomoj. Post pli laŭta ektondro, kiu aŭdigûs kvazaŭ eksplodo de grenado giganteca, Auli vekigûs, manapogigûs kaj ekrigardis al la fenestro. Ec ĉi la rozeta brilo de fulmo ne povis forigi lian palecon. La timtaŭzita vizagô havis koloron de pasintvespere survestita negoblanka cêmizo. Cû li jûs nur songûs; cû *nun* estas songô aŭ li jam vekigûs? Cû li vivas ankoraŭ aŭ jam mortis? Cû en songô aŭ efektive la fulmo lin trafis kaj mortigis? Iom post iom eniris en la konscion la sento de l' ankoraŭa vivo, iom post iom sorbigûs en la sangon agrablo pro tio. Sed subite ekatakis nova timekscito: ke la songô estis nur antaŭsigno de tio, kio estigûs eble nun-nun ... en kia ajn momento; kio tiam? Kaj tuj ekhavis la penso plenan konvinkecon, rokofirman fidindecon: certe la terura songô antaŭdiris tion, ke li devos morti jam hodiaŭ pro sia granda kulpo. Sed se li provus pregû, eble la Patro Cîela ne estus tiel severa, eble li malplisevere prijugûs lin kaj lasus al li la vivon! Sed ec ĉi pregû li ne povis: ne eblis movi la membrojn rigidigûntajn, la manoj malelastaj ne kunigûs, la genuoj lignecaj ne fleksigûs, la lango

estis alkatenuita kaj la penso ripetadis sencêse: nun li min mortbatas, nun estas la fino. Frapo post frapo malsuprentondregis kaj cîu el ili kvazaŭ trafenetris Auli-n de cerbo gîs koro, de verto gîs plando.

Tiam plikvietigîs la ventego kiel ankaŭ la fulmo-tondro, kaj Auli, vidante, ke la vivo, almenaŭ por momento, estas garantiita, ricevis sian kuragôn, ec ĉe pensis plu pregi, sed ekmeditis pri io pli ĉutaga kaj ordinara. Tre ordinaraj liaj pensoj tamen ne estis, ĉar la malgranda kapeto de Auli ĉiam estis okupita per solvado de diversspecaj komplikaj problemoj. Tiel ekzemple la avinon, kiu pasîs ilian bovinon, la tutan posttagmezon, li gĉnadis per la demando, kial la suno subiras nur vespere, cŭ gî ne povas tion fari jam dum tagmezo. Auli nome volis, ke la avino hejmenpelu la bovinon pli frue; la avino rediris, ke sî ne povas fari tion antaŭ la sunsubiro, sed la suno subiras nur vespere.

Nun Auli rompatis la kapon pri la demando, kial la Patro Cîela estas tiel kolera kaj volas lin mortigi, kiel tion diris la avino. Cŭ cîo cî entute estis la farajô de l' Patro Cîela? Eble pli pravis Petsu-knabo dirinte, ke la Patro Cîela en tiaspecaj okazoj tute ne estas hejme kaj liaj knaboj tiam petolacâs: ekbruligas alumetojn kaj dispusâs la sîfonojn de la vaporforno. Eble la Patro Cîela kun sia panjo, samkiel la gepatroj de Auli, foriris en la arbaron por alporti lignajôn, kaj la knaboj havas plenan liberon por petolacî kaj timigadi Auli-n. Eble la knaboj ne havas avinon, kiu ilin bridus.

Auli ekaŭskultis. El la alia câmbro aŭdigis du spirbruetoj: tiuj de la avino kaj fratino. Se li nun levigis treege mallaŭte kaj elirus eksteren por mangi la hajleron? La malbona pordo plorbleketas kvazaŭ hundo malsata, eble la avino vekigis kaj ekgrumblos. Tio ne multe signifus, sed ŝi denuncos. Ŝi ja denuncos kaj tiam oni havas por fari ne nur kun la Patro Cîela, kies punoj tamen estas pli-malpli problemaj. Auli rezignas la eliron kaj daŭrigas la meditado pri l' familiaj aferoj de la Patro Cîela. Al la Patro Cîela oni devas diri dankon, kiam oni estas satmanginta. Foje demandis Auli, ĉu oni ne devas diri ankaŭ al la Patrino Cîela. El la respondo li konkludis, ke la Patrino Cîela kvazaŭ entute ne ekzistas, sed tio ja ne povas esti, ĉar kio estas la patro sen patrino? Kiu kuiras al ili mangiĵon kaj lavas ilian tolaĵon, kiu iras kun patro en arbaron por ŝeli lignaĵon kaj kiu detiras poste al la patro la kotkovritajn botojn? Patrino supozeble ekzistas, sed pri ŝi oni versajne ne volas paroli. Eble ŝi ne estas la vera patrino, sed ia »kromvirino«, kiel tiu de la patro de Petsu-knabo. Sed la Patro Cîela ja ne toleras kromvirinojn, kiel diris la avino. En la kapo de Auli ektornigis stranga radaro, li kuntiris sin sur la kusêjo kaj rigidigis. Sed iom post iom liaj sentemaj oreloj kaptis pasajn ŝelirajn kaj tio eltiris lin el la komenciganta songa vizio. Auli rigardis al la intercâmbra pordo kaj vidis sur la sojlo blankan figuron, kiu manetende serĉis al li la vojon. Auli volvigis kun la kapo en la litkovrilon kaj tremante ekatendis. Ankaŭ nun li ne povis pregi, kvan-

kam mortotimo lin ekregis kaj la vivo sâjnis esti pli kara ol iam antaŭe. Simile al struto li kasîs sian kapon kaj dorlotis en si la malfortan espereton, ke eble oni ne rimarkos lin kaj pasôs felicê la dangêro nekonata. Sed tiu estajô mistera, gî alproksimigâs, gî trovigâs jam cî tie cê la lito, gî karesas mane la litkovrilon, palpas tra la kovrilo la kapon de Auli, lian nazon, busôn, liajn okulojn. Auli timas moveti ec ĥareton—cîrkaŭ lia koro igâs malvarme. Nun ...

»Auli«, oni flustris mallaŭtege.

Auli ec ĵa spiron retenas; eble tiel la alveninto supozas lin mortinta kaj foriros.

Sed tiu ec ĥe pensas pri foriro; tiu ektiras la litkovrilon por gîn fortiri de Auli. Krocĝingre Auli firmtenas la randon de la kovrilo kaj kontraŭstaras per cîuj fortoj, sed kiom da ili entute li havas: baldaŭ estas rompita la kontraŭstaro kaj Auli, sentante sian malforton, jêtas sin en la lasta momento surbrusten, kasânte la kapon en la kuseno, por ne vidi la plej teruran, kio nun evidente okazos. Li kvazaŭ sentas cê sia nuko la malvarman klingon de falcîlo, per kiu la mortangêlo tratrancôs lian kolon, li submetigâs al la destino de l' sorto: oni mortigu lin jam, sed tiel, ke al li mem ne estu videble.

Anstataŭ la falcîltrancô en la kolon, plektigâs du molaj brakoj cîrkaŭ la malgranda korpo de Auli kaj eligas lin el la lito. Auli volas helpkrii, sed ne kuragâs; deziras sin forsîri kaj forkuri, sed ne havas la forton. Nun oni kaptas lin cê la sŭltretoj kaj oni returnas la knabon.

»Häilu«, ekkrias la etulo, konsterniginta pro la neatendita metamorfozo.

»Silentu, la avino vekigôs! Cû vi min timas?«

Auli preskaŭ volus konfesi cion, sed tiam venkas la vireca memestimo:

»Ne, mi ne timis, mi timas entute nenion; mi eĉ tiam ne timis, kiam la Patro Cîela riprocâdis.«

»Sed mi timis tiam.«

»Vi ja estas knabino.«

La argumento estas por ambaŭ pli ol konvinka.

»Auli, ni eliru kolekti hajlerojn. Mi, sola timas.«

»Sed se la avino vekigôs.«

»Ne gravas, ni diros, ke ni iros ...«

Ke Auli mem tion ne gîspensis. Sed Häilu estas pli ruza, sî ja estas knabino. Ke Auli estas ankaŭ pli juna, tion Auli ne kunkalkulas.

Mallaŭte, nekompareble mallaŭte ŝfeliris ambaŭ junaj frandemuloj kaj felicê evitis cîujn dangêrojn, kiel la sîpo direktata de sperta piloto. La ekstera pordo ja malgajege veblekis, sed ankaŭ gî ne povis malkasî la sekreton de la infanoj: evidente la avino tre laciĝis kaj, en profunda dormo, aŭdis nenion.

La luno trasôvis sian kapon inter la nubcîfonoj kvazaŭ malsata palvizagâ infano kaj rigardadis rektigante la kolon avide: kiel du hometoj, en cêmizetoj kaj nudpiedaj, tremskuigânte pro malvarma vento kolektadas la hajlerojn kaj enbusîgas avidege. Tiam gî ektiris al la kapo kun peza ekgêmo la cîfonitan litkovrilon kaj lasis brili de tempo al tempo siajn malsatajn deziregemajn okulojn. La korpoj de l' infanoj

ricevis pro malvarma vento la koloron de hepatiko, la dentoj saltadante supren-malsupren ne trafis unuj la aliajn, sed malgraŭ ĉio ĉi oni domagiĝis forlasi la felicêgan landon de hajleroj. Auli meditadis, kial ne ĉiutage hajlas per pli grandaj, multe pli grandaj hajleroj kaj kial la hajleroj degelas; ĉu ili ne povus konserviĝi ne degelintaj, tiam oni povus ilin uzi dum sufiĉe longa tempo. Aŭ kial la hajleroj ne kreskas, kiam la Patro Ĉiela ilin semas, kiel kreskadas sur la kampo aliaj kreskaĵoj. Auli preskaŭ konsentus iri al la Patro Ĉiela, se tiu enlasus lin en sian hajlerujon. Se oni nur povas reveni, ĉar kiu scias, eble ne trovigâs ĉe l' Patro Ĉiela tiaspecaj bonegaj frandaĵoj, kiel okazaloj, junaj alkreskaĵoj de piceoj kaj pinarboj kaj blanka molajô de kelkaj herbotrunkoj? Ĉu tie oni povas mordeti la alnosêlon, ĉu tie kreskas sorpoberoj kaj sufiĉe acidaj sovagaĵoj pomoj?

Frosto-malbonulo kurbigis ambaŭ etulojn kaj igis tamen fine pensi pri ĉambreniro. Oni suprentiris la ĉemizetojn kaj dum vidigis la bluetaj femuroj, oni kolektadis en la sinojn la valoran havajôn, kiom oni povis, ĉe kio la veramo de Auli igis lin konfesi al la fratino: »Häilu, mi tamen timis, kiam la Patro Ĉiela riprocâdis«. Kaj kiam Häilu diris nenion: »Häilu, mi timis ankaŭ vin, kiam vi alvenis.« Kiam Häilu plu silentadis, li rekte eldiris: Häilu, ne iru al la avino, mi timas dormi sola. Tiam Häilu diris kolerete: »Stultulo, mi eĉ ne povos iri kun hajleroj al la avino, mi devos veni al vi.« Kaj Auli, la mizerulo, tro malfrue komprenis, ke li malkaŝis sian gravan sekreton tute

senbezone; kion opinias nun Häilu pri li: timas kvazaŭ knabino. Kaj se li timas, cŭ li ne aliformigŭs en knabinon, kiel asertas Petsu-knabo. Li ne havis tempon, por pli longe sin turmentadi per meditado: ili devis reeniri en la cŕmbrojn kaj oni devis kolekti cŕujn fortojn kaj kapablojn, por iri tiel mallaŭte, ke avino ja ne vekigŭ.

Auli kaj Häilu sidis unu apud la alia sur la litrando kaj frandis la lastajn hajlerojn. La cŕmizetoj de malsupre malsekigŭs kaj ili rulis ilin kiel eble plej alten, por ke la malseka sfofo ne tusŭ la korpon. Tiam venkis la laceco kaj la etaj hometoj falis en reciproka cŕrkaŭpreno en la plej dolcŕn dormon.

Alvenis la mateno nuba kaj malhela kvazaŭ farunsupo, en kiun oni avare pogute versŕs lakton, tiel ke gŭ apenaŭ povas grizigŭ, aŭ kvazaŭ maljunulo ebria malfermus post nokta dibocŕdo siajn sen tio malklaraĵojn okulojn. Ecŭ la birdoj tre malvigle cŕrpis kaj ne ili kaŭzis la eksterordinare fruan vekigŭon de Auli. La gepatroj estis revenintaj hejmen, tion pruvis jam la botegoj de patro, en kiujn estus enigeblaj po du Auli unu super alia, tiel ke la supra, starante sur la verto de la malsupra, ecŭsur la piedfingroj apenaŭ povus rigardi trans la randon de la tibiingo. Auli eligis sian nukon el la brakoj de Häilu kaj ordigis la nokte sunprenvolvitan cŕmizeton al gŭa loko.

»Auli, Häilu, ellitigŭ, elpelu la bovinon, la avino hodiaŭ malsanetas,« aŭdigŭs kvazaŭ de ie tre malproksime la vokado de patrino kaj: »Knabino, kial vi

vin nudigis kvazaŭ karoton,« oni poste reciproĉs. »Rigardu, kiel bone Auli dormas.«

Auli ne volis ellitigi. Nur la kunigitaj fortoj de patrino kaj Häilu finfine lin venkis. Eble ne tiom oni lin perfortus, sed Häilu rifuzis pasŝiri sola. Fine la vireto estis vestita kaj oni ekiris ansermarsê en la sekva vicordo: antaŭe bovino Maasik kun cîuj kornoj kaj vosto, meze Häilu kun vergo, kaj malantaŭe Auli kun duondormantoj, vekigântaj pensoj, dum cê la hejma pordego staradis la patrino kaj ilin postrigardante, la okulojn per manplato sîrmis de sunlumo, kaj la patro cê lignosegado murmuris la verseton:

»Auli kaj Häilu,
bovineton pelu.«

La patro promesis al Auli desegi de lignobloko belan diskon. En kia ajn okazo tio estus neeldireble gôjiginta Aulin, sed hodiaŭ li akceptis la gôjigan avizon tre apatie: kion valoris disko, kiam temis pri io multe pli grava. Auli rekte ekploris, kiam Häilu ne volis alpeli la bovinon al tiu de Petsu-knabo, câr Häilu toleris nek Petsu-knabon, nek liajn petolajôjn. Fine oni interkonsentis pri »por tre mallonga tempo« kaj ekiris.

Petsu-knabo pasfadis sur la dehakejo kaj rajdsidante sur arbostumpo, frapadis gûste la sêlon de fajfilvergo, kiam lia nigrebunta Klähvi ekmurmuris. Levinte la okulojn kaj ekvidante la venantajn la kriacûlo tuj acvocê ekkriegis:

»Geedzigo, geedzigo!
gefianĉoj venas.

Auli Häilu-n edzinigas,
Maasik estas doto.«

Häilu tuj reenirigis Maasikon, sed Auli, venkinte la tutan abomenon, iris al sia cîama turmentanto, kva-zaŭ li povus atendi de tie ion bonan.

»Bonan tagon, fiancô«, ekmokis Petsu-knabo, pincânte la fingron de Auli per vergopinte entrancîta pincîlo kaj kiam cê la lasta ekgutadis larmoj: »Vidu, vidu, al li ec êne placâs ensôvi en la fendon.«

Sed por Auli ekzistadis nur ununura problemo kaj giĥn li devis solvi je cîa prezo.

»Aŭdu«, li volis komenci la demandadon.

Klähvi kuris al iu renkonte kaj Petsu-knabo atente ekrigardis, kiu estas venonta.

»Estas Tilma,« li fine rekonis.

Kaj estis Tilma, fratino de Petsu-knabo; sî alportis mangâjôn. Knabino kun nigra taŭzita, pendacânta hararo kaj kun cîrkaŭvagadantaj sfelistokuloj. Neni-en en fremdaj domoj oni volis sîn enlasi pro sîaj alguigântaj fingroj.

»Kie vi tiel longe dormadis«, Petsu-knabo tuj ekriprocîs la fratinon, »mi mortadas tie cî pro malsato.«

»Pli bone estus, se vi tute mortus; tia kverelulacô! Vi cîam kvereladas; tial oni vin nenie toleras kaj nenien enlasas.«

»Vin, sfelistinon, oni ne enlasas: cîo foriras kun vi, kio estas movebla.«

Farigîs ne oportune varmege. Auli vidis, ke nun ne estas eble fari multe. Kaj ankaŭ Häilu jam vokis

kelkfoje. Li iris.

»Iru, iru, la edzino atendas«, mokadis Petsu-knabo, »mi ilin geedzigis. Maasik estos por doto.« Kion la fratino diris, Auli tion ne aŭdis.

Häilu plektadis kroneton el leontondoj. Alian, pretan, sî estis metinta al la kapo.

»Cû tio estos por mi,« demandis Auli.

»Jam Petsu-knabo faros por vi pli bonan,« sî respondis malafable.

Auli mallevis la kapon, en liaj okuloj aperis malseketo, ec Häilu estas al li malafabla.

Sed Häilu ne longe koleretis. Venis por mezuri cû la longo suficâs, kaj kiam gî suficîs, sî kunligis la ekstremajôjn kaj la kroneto estis preta. Kiel belete gî harmoniis kun la laktoblankaj bukletoj de Auli.

»Häilu, ankaŭ Tilma estis tie.«

»Sî estu. Neniajn rilatojn mi havas kun via Tilma.«

»Sed ne mia Tilma sî estas. Ili kverelis. Kaj mi foriris. Mi ne scias, cû Tilma estas knabino?«

»Kio sî do estus?«

»Sed sî estas tiel kuragâ kiel iu ajn knabo. Kaj povas esti, ke se la knabino estas kuragâ, sî farigôs knabo.«

»Ne farigôs.«

»Sed se la knabo povas timi, ke li farigôs knabino.«

»Certe ne farigôs.«

Estus ja bonega cîo cî, opiniis Auli, sed ne plene li konvinkigîs: eble, malgraŭ cîo, Petsu-knabo konas pli bone la aferojn, senkaŭze li ja ne estus dirinta. Se Auli nur povus iri pridemandi. Sed kiamaniere?

»Auli kaj Häilu,« oni vokis de malproksimege, »iru kaj prenu vian doton, alie Mustik eligos gĉajn intestojn.«

Kaj vere Maasik, profitante la tempon, kiam la infanoj ne sufcĉe fervore gĉn priatentis, foriris viziti Mustikon de Petsu.

»Iru,« ordonis Häilu, enmanigante al Auli la vergon, »kaj tuj revenigu de tie Maasikon.«

Auli senprokraste konsentis, cĉo cĉ ja estigĉs kva-zaŭ laŭ mendo. La bovinoj tute ne havis malamikajn intencojn: ili tre komplezeme lekpurigadis unu la alian. Petsu-knabo montris al Auli ion en sia mano.

»Nu, felicĉe fiancĉo, bofilo de propra patro, rigardu, kio gĉ estas!«

Auli rigardis, skuis la kapon.

»Priflaru, kian odoron ili havas!«

Auli priflaris: »Malbonan.«

Petsu-knabo malplacĉe ekridacĉs: »Malbonan. Do, vi diras, malbonan odoron ili havas. Nu, mangŭ, mangŭ ilin, vi devas ilin formangŭ.«

Kaj li komencis enbusiĝi al Auli tiun malbonodorajĉn. Auli kontraŭstaris kiom li povis, sĉrmadis la busĉn per mano, elsĉradis, kracĉdis. Fine Petsu-knabo lacigĉs.

»Cŭ vi ankaŭ scias, kion vi mangĉs? Gĉ estis la haroj de Tilma. Mi nudigis de haroj la duonon de sĉa kapo.«

Auli jam konis la harsĉradojn de Petsu-knabo. Li penis laŭeble eviti la temon.

»Aŭdu, se la knabo timas, cŭ li farigĉs knabino?«

»De kie vi tion aŭdis?«

»Vi mem foje diris.«

En la kapo de Petsu-knabo levigis la suno de diveno.

»Jes, li farigis. Mi mem havas onklinon, kiu antaŭe estis onklo.«

Auli volis pli detale pridemandi, kiel farigis efektive tiaspeca kontraŭnatura fenomeno, sed jam aŭdigis la malpacienca voko de Häilu: »Auli!«

Auli ekpelis Maasik-on, al kiu ne tre placis disigi de sia amikino. Häilu rapidis helpi al Auli kaj ĉe sia energia kunagado oni baldaŭ foriris el la dangera regiono. De malproksime aŭdigis nur la kantado de Petsu-knabo:

»Kio ĝi estis? Kio ĝi estis?

Auli ja ĉe Häilu dormis.«

Post kelke da tempo alvenis la avino kun hundo Särtsu.

»Avineto, ĉu vi ree estas sana?«

»Kia estas sano de maljuna homo. Iru hejmen, mi mem pasos la bovinon.«

Estis ja bonege, ke avino venis kun permeso de hejmeniro. Sur la pasfejo restis la avino, Maasik kaj Särtsu, la infanoj foriris.

Häilu vigle pasadis antaŭe, ankaŭ Auli penadis, sed lia pasado ne ĉiam prosperis. Häilu devis atendi.

»Nu venu, venu, kion vi tie kovadas, onklino,« ŝi koleretis.

La vorto »onklino« kvazaŭ ekpikis, kvazaŭ dolorige ekpusetis, sed tiu »io«, kiu estis ekregonta Aulin,

malhelpis la akrecon de sentado.

»Mi ne povas plu, miaj piedoj lacigiĝis,« li spiregadis.

»Kuru pli ofte al Petsu-knabo,« malice mokadis Häilu, sed vidante la malsanetan vizagôn de Auli, tuj pli mildigis sian severecon kaj invitis: »Nu, venu sursûltren!«

Kaj sursûltre de la fratino alvenis hejmen la vireto, kies kapo estis plena de zorgegoj.

»Jen mirindajô, knabino portadas knabon; la knabo ja devus portadi la knabinon,« sêrcadis, konversacianta trans barilo kun patro, la barboza Töss-Mihkel, veninta por forigi la tertuberojn kaj defalci la arbustaron. Oni volis acêti falcînasînon, tial la herbejon oni devis ebenigi sur la bieneto.

»Kia knabo li estas,« karese diris la patrino rapide alveninte kaj preninte Aulin en la sinon, »malgranda hometo. Cû la piedoj lacigiĝis?«

»Lacigiĝis,« respondis Auli langvore kaj pensis en si mem: »Ankaŭ si! Ankaŭ la patrino ne rigardas min knabo.«

»Rigardu, kian belan diskon mi por vi desegis,« montris la patro.

»Ho jes, kiel bela giĝas, gûste tian volus havi ankaŭ mi. Donu al mi, mi forprenos giĝn,« incitetis Töss-Mihkel sêrce.

»Venu rapide, alie la onklo forprenos,« invitis la patro Auli-n.

La ordinara Auli estus elbaraktinta el la sino de la patrino kaj alkurinta kun laŭta kriego, sed la nuna

nur rigardadis kun fingro enbusê, kun largê malfermitaj senbrilaj okuloj.

»La infano lacigîs, lasu lin trankvila, diris la patrino milde karesante la kapon de Auli. Al Auli ruligîs bulo en la gorgôn, larmoj en la okulojn kaj plorado elversigîs kvazaŭ depost digo.

»Häilu, prenu, portu al li la diskon. Ne ploru, fileto, onklo ne rajtas forpreni la diskon de infano.«

Oni alportis la diskon, alvenis Häilu kaj karesis kaj kisis la vangojn de Auli, alvenis ankaŭ la aliaj, sed Auli ne povis cêsi ploradi; li mem ne sciis, kio gî estas.

»Ni iru en la câmbron; la infano mangôs kaj tuj enlitigôs,« decidis la patrino.

Oni iris en la câmbron kaj por mangî estis pizosupo, la plej placâ al Auli. La patrino kaj Häilu konkuradis unu kun la alia lin mangîgante, proponadision kaj alian. Auli gustumis unu-du kulerplenojn kaj poste diris: »Mi ne volas.«

»Kion vi do volas? Eble bulkon? La patro alportos el la butikon.«

»Mi volas nek bulkon, nek ion alian.«

La patrino estis senkonsila.

»Kion vi faris al li, bubino?«

»Nenion mi faris. Li estis cê Petsu-knabo,« penis Häilu sin ekskuzi.

»Kial vi permesis tion?«

»Cû mi permesis? li mem senpermese iris,« ekskuzadis sin Häilu kaj time atendis, ke Auli nun diros

al la patrino, kiel la fratino igis lin revenigi la bovinon.

Sed Auli aŭskultis apatie, kvazaŭ lin ne koncernus la afero entute, kaj kiam la patrino demandis: »Cû Petsu-knabo vin suferigis,« Auli nur redemandis:

»Panjo, cû la onklino de Petsu-knabo estis antaŭe onklo?«

»Li deliras,« eklamentis la patrino kaj enlitigis la infanon.

Häilu estis iom câgrenita, ke sîn oni riprocîs pro Auli, aliokaze ankaŭ sî kunirus. Nun sî sidadis cê la fenestro kaj rigardis kun malbonhumore aspektanta vizagô eksteren. Sed kiam sî aŭdis gêmadi la fraton, ekregis sîn kompato kaj ankaŭ sî rapidis al Auli.

»Kio doloras al vi,« demandis la patrino.

»La ventro doloras—tie cî.«

La patrino masagâdis, deklamis la sorcŭortojn »keermus-kaarmus«, donis ian tinkturon. Auli gêmadis jen pli laŭte, jen pli mallaŭte. La patrino palpadis liajn ardantajn vangojn kaj frunton.

»Cû ankaŭ la kapo doloras?«

»La kapo ne doloras—tiel.«

»Häilu, kuru rapide al la pasfejo. La avino pelu hejmen la bovinon, eble sî konas ian rimedon.«

Häilu ekrapidis pli ol ordinare: sî ja sciis, kiom gravan komision sî havas. Intertempe venis en la câmbbron la patro.

»Nu, fileto, kiel vi fartas?«

Auli ridetis malforte kaj kvazaŭ sentante sin iomete kulpa: Jen, kiel vi vidas pacĵo, mi respondus, sed

mi mem ne scias. Anstataŭ li respondis la patrino:

»Li ardadas kaj gêmadas kaj plendas pri ventrodoloro tie ĉi.«

La patro ekridis per rido largâ, bondezira kaj kuragîga.

»Malgravajô, forpasos, nenion gî povos fari al viro.«

»Eble ni invitu la kuraciston,« proponis la patrino, plena de zorgoj pro sia favorato.

»Ni iom atendu,« decidis la patro, »eble la malsano cêsos ankaŭ sen li.«

Kaj li foriris el la câmbro.

Auli inter la doloratakoj ekdormis per malpeza fugêma dormo. Kiam alvenis la avino, sî sercâdis en siaj ujetoj kaj kestetoj, volvajêtoj kaj ligajêtoj, kolektadis de tie kaj tie ĉi eretojn kaj grajnetojn, foliojn kaj radikfrangêtojn, florojn kaj burgônojn, trunke-tojn kaj sêlon sekigitan, ordonis ion kuiri, donis alian nekuirite en la busôn aŭ metis sur la ventron. Auli akceptis ĉion obeeme, permesis al sî premadi kaj masagi, sorcîmurmuri kaj krucdesegnadi, sed nenio helpis, la suferoj ĉiam pliigîs.

Jen alvenis vilagîmaljunulinoj kun siaj medikamentoj kaj daŭrigis la kuracadon de Auli.

Venis onklino de Mâeltpere kaj alportis verm-eligilon. Oni gîn endonis.

Venis boonklino de Altpere kun botelo da brando. Oni alsîmiris de ekstere.

Venis Tiiu el Tagaru kun tinkturo de asafetido. Oni gîn endonis.

Venis ankaŭ multaj aliaj kaj kun ciĉes alveno ricevis la malfelicĉ Auli ciĉam ion, aŭ interne aŭ ekstere, tiel ke se li antaŭe estus tute sana, nun li devis malsanigi post tiom intensa kuracado. Kio scias, kio estus fariginta, se ne alvenus la baptopatrino de Auli. Sĉ forpelis ciĉujn vilagmaljunulinojn kaj diris al la patrino:

»Kion vi faras, ciĉ vi volas mortigi la infanon?«

»Kion mi faru, kiam li kriadas kaj gĉmadadas.«

»Do venigu la kuraciston, bonaj hometoj!«

»Sed la maljunulo ne iras.«

»Do mi mem iros. Sed gardu vin, ke vi ne permesu al tiuj sorciĉstinoj transpasĉvian sojlon.«

Kaj jam sĉ foriris.

»Kien iris baptopatrino?«

»Sĉ iris venigi la kuraciston.«

Auli konsideris en si mem, ciĉ la kuracisto estas io bona aŭ malbona, ciĉ lin oni endonas aŭ de ekstere alsĉmiras. Aŭ ... antaŭ liaj okuloj aperis la zorgoplena figuro de la baptopatrino, kiu, simile al la avino, klopode serciĉadas en siaj ujetoj kaj kestetoj, volvajĉetoj kaj ligajĉetoj kaj serciĉas en ili-la kuraciston.

»Panjo!«

»Nu«, sĉ timigĉas pro la subita ekvoko.

»Unu kesteto de avino estas en la provizejo sub la bretaro, eble en giĉ estas la kuracisto.«

»La kuracisto ne troviĉas en kesteto, li estas homo.«

»Homo,« miris Auli.

»Kuracisto estas sagĉa homo, kiu scipovas resanigi.«

»Cû mi ne estas sana?«

»Ne, vi estas malsana.«

»Malsana. Ha, tiel oni estas malsana? Kaj oni poste mortos?«

»Ne parolu tiel, karuleto!«

Sed la avino cîam diris: »Kuru, kuru ekstere, poste vi malsanigôs kaj mortos.«

»Vi ne mortos, resanigôs.«

Tiu »resanigôs« iom strange ehâdas en la oreloj de Auli. Li eksercâs en siaj ne multnombraj rememoroj. Vere iam diris ilia patro al Petsu-maljunulo: »Vi resanigôs kaj ankoraŭfoje edzigôs.«

»Panjo, cû ankaŭ mi edzigôs tiam?«

»Certe vi edzigôs, kiam alvenos la tempo.«

»Cû ankaŭ Häilu edzigôs?«

»Ne, Häilu ne edzigôs.«

»Cû la knabinoj ne edzigôs?«

»Ili ne edzigôs.«

»Sed mi edzigôs?«

»Jes, vi edzigôs.«

Auli iomete primeditis. Tiam li sfelatakis de alia flanko:

»Sed kion faras la knabinoj?«

»La knabinoj edzinigôs.«

»Do Häilu edzinigôs?«

»Versâjne sî edzinigôs, se ebligôs.«

»Sed mi ja ne edzinigôs?«

»Ne, la knaboj ne edzinigâs, ili edzinigas la knabinojn.«

Tiel. Gĩ estis suficẽ turmenta konversacio. Auli kunpremĉis dum dolorataĉoj la dentojn kaj suferis vire, por ruzete sciigĩ cẽ panjo, kio sĩ lin opinias esti. Kvankam la konversacio ne donis plenan certecon, tamen ec ĉiom estis bonvena. Auli estis nun kelkrilate kontentigita, nur la doloro en ventro, tiu–malsano.

»Panjo, cũ tiu doloro estas malsano?«

»Jes, infaneto, malsano doloras.«

»Sed se oni batas per vergoj, cũ ankaũ tio estas malsano?«

»Tiam ne estas malsano, tiam oni punas.«

»Sed cũ malsano ne estas puno?«

Cẽ panjo ec la buso malfermigĩs: kia hometo li estas kaj kiel li demandas, ke ec sũ–maljuna homo–scipovas diri nenion. Kio do el li farigõs, se li restos viva.

Auli ne kontentis pri neplena scio. Li demandesploris, kiu sendas la malsanon, pro kio li sendas kaj cũ ne povus la Patro Cĩela tiel arangi la aferon, ke la malsanoj tute ne ekzistu.

Dum kelka tempo regis silento. Tiam aũdigĩs, simile al la »heũreka« de Arkimedo, la ekkrio de Auli: »Hajleroj.«

»Kiaj hajleroj,« demandis la patrino, sed ne ricevinte responĉon, sũ opiniis, ke la infano deliras kaj sũ lasis lin trankvila.

Auli sciis nun, ke la Patro Cĩela punas lin pro mangãdo de hajleroj kaj miris nur, kiel Hãilu, lia kunkulpulino, povis eviti la punon. Kvankam la afero

lin treege interesis, tamen li lacigis kaj ne havis forton por plia demandado.

Li ekdormis por mallonga tempo kaj kiam li ree malfermis la okulojn, apud la lito staris fremda onklo kun stranga kaprobarbo kaj kun nazpinciloj. Staris kaj gaje ridadis:

»Nu, eta vireto, kio estas al vi? Cû klako en stomako aŭ pesto en intesto?«

Li mezuris temperaturon, esploris la pulson, rigardis al sia poŝhorlogo, prempalpis kaj masagis, demandis kaj esploris. Cîes okuloj estis alnajlitaj al la kuracisto, en ili ardis senvorta demando.

»Cekinflamo. Brulumo en intesto. Bezonigâs apendiktomio. Oni devas lin operacii; nu, tranci, se vi ne komprenas. Vi devas tuj veturigi lin en la urbon, alie ...«

Li finis per gesto.

»Kiel ni, malriculoj, havigos la monon necesan?«

»Tjes, tion mi ne povas diri. Penu iel havigi.«

»Cû alie la afero ne estas arangêbla?«

»Alie gi ne estos, t-jes.«

Kaj por liberigi de la malagrabla konversacio, li turnas sin ankoraŭ fojon al Auli: »Adiaŭ, vireto, vi vidos la urbon kaj oni tie vin resanigos, tjes.«

Finita estis la vizito, la patro mem reveturigis la kuraciston.

Stranga sâjnis al Auli la absurda logiko: por resanigi, oni devas lin tranci. Kaj kiel oni lin trancos? Cû per tranci, kiel la patrino trancas el la sapokuirajô kubeton post kubeto. Kio restos tiam el li?

»Panjo, cû en la urbo oni trancôs el mi kubetojn?«

»Kiajn kubetojn?«

»Cû tiel oni trancôs, kiel vi trancâs la sapokuirajôn?«

»Oni ne tiel trancôs.«

»Cû oni distrancôs en du partojn? Laŭlonge aŭ laŭlargê?«

»Oni entrancôs nur etan-etan vundeton kaj poste oni tuj kunkudros.«

»Cû per kudromasîno oni kudros?«

»Per malgranda ora kudrileto kaj silka fadeno.«

Al Auli rememorigâs liaj etaj vundetoj, kiujn neniu kunkudris per ora kudrileto, nek per silka fadeno, sed al kiuj oni metis pice-rezinon kaj kiujn oni bandagîs per mola cîfonajô.

»Sed, panjo, cû bandagî oni ne povas?«

»Oni ankaŭ bandagâs.«

»Panjo, mi ne volas, ke oni min kudru.«

»Do oni ne kudros, ekdormu nun!«

Auli fermas la okuletojn, sed lia vigla kapeto laboradas. Bonege, se oni ne kudros. Tiuj onkloj estas tolereblaj. Sed ...

»Panjo, cû oni trancôs en la fingropinton?«

»Ne, en la ventron, kara fileto.«

En la ventron? Terurege! Kiel la rano estis enrancîta de la patro per falcîlo.

»Sed tiam ja eligôs la intestoj.«

»En intesto trovigâs la malsano. Alie ne eblas vin resanigi, oni devos elpreni de tie la kaŭzon de malsano.«

Al Auli mankas forto por daŭrigi la demandadon. Tiom da novajôj, perfoje, ja turnadus kies ajn kapon.

La panjo eliris kaj restigis Häilun gardadi la mal-sanulon. Iu stumble enfalas trans la sojlo: Petsu-knabo. Häilu gluigâs proksime-proksimege al la frateto, preta cîumomente elgrati la okulojn de la fremdulo, timante, ke tiu povus iel misfari al Auli. Sed Petsu-knabo mem havas câgrenegon: la gepatroj dungigis lin al bienetmastro por pasfado, kio malpliigis lian humoron je cent gradoj. Imagigi's eterna sklaveco, vipo kaj katenoj, dum hejme estis eterna bonestado: promenadi post la ununura bovino kaj ordoni al aliaj, kiom nur placâs. Tilma malice mokis: »Ne pensu, bubacô, ke vi nun laŭantaŭe bonfartos, oni altiros viajn orelojn al botosfîpoj, la patri-no mem diris!« Kaj evidente sî ankaŭ diris, alie Tilma ne sciis paroli pri tio.

Petsu-knabo estis tre humila kaj bonvola: ec ŝojeton ne ekparolis iel maldece. Li demandis kondolence pri la sanstato de Auli. Auli interpretis la aferon laŭ sia kompreno. La onklo kun grandaj okuloj diris, ke en lia intesto io brulas. Eble la knaboj de La Cîela Patro jêtis tien, en cî tiu nokto de hajlado, alumeton. Nun oni alimaniere ne povas elpreni, li devas veturi en la urbon; tie oni entrancôs en la ventron, elprenos la alumeton kaj kunkudros la ventron per ora kudrilo kaj silka fadeno. Kaj nenio plu.

Petsu-knabo aŭskultadis kaj kapjesadis aprobe al tiom simpla resanigîmaniero. Tiam li ekplendis pri sia malfelicô kaj sâjnis ec ĉne rimarki la cirkonstan-

con, ke tiurilate Häilu malkasê vidigis sian plezuron. Por li en la nuna momento estis tute egale, kiel rilatis aliaj al lia afero, li cêfe bezonis iun, al kiu li povu paroli pri cîo, malpezigi la koron. Fine ankaŭ tiu cî temo elcêrpigîs kaj Petsu-knabo vidigis intencon de foriro. Antaŭe li longe sercâdis en la posôj kaj kiam li trovis la sercîton, li enmanigis gîñ al Auli. La koron de Auli plenigis kompatemo senlima kaj homamo senfina. Li flustris:

»Mi bedaŭras.«

»Kion vi bedaŭras,« demandis Petsu-knabo.

»Ke ili vin fordonas.«

»Ho, bagatelajô, ne multe gî gravas por viro,« fanfaronis Petsu-knabo kaj eksercîs la anson.

Auli seriozigîs, li rememoris pri io.

»Aŭdu!«

»Nu?«

»Cû via onklino estis iam onklo?«

Petsu-knabo ne kuragîs profani la solenan momenton per mensogado.

»Ne estis, mi mensogis.«

»Diru: Je Dio!«

»Je Dio, mi mensogis. Mia onklino neniam estis onklo. Pardonu al mi!«

Auli etendas la manon. Li estus tujmomente pardoninta al la tuta mondo, tiom granda farigîs subite lia koro. Petsu-knabo foriris. Auli rigardis la ricevitan donacon. Ora butono (la oro tamen estis nur kupro) gî estas belega. Li alkudros gîñ al sia jaketo.

Kiel bona estas Petsu-knabo: li donacis al Auli oran butonon. Se ankaŭ Auli povus donaci ion al iu.

Subite Aulin ekregis granda ideo.

»Häilu, se mi trinkos, cû la akvo versîgôs en la inteston?«

»Mi ne scias, mi iros, demandas patrinon.«

»Iru, demandu, estu bona!«

Häilu iris, Auli tremis pro ekscito.

»Jes, la akvo versîgôs en la inteston,« diris Häilu reveninte.

»Do alportu akvon, sed tre multe! Kun granda krucô.«

Häilu alportis la akvon. Auli sin sidigis.

»Metu nun la orelon tien,—cî tien!«

Häilu metis la orelon al la ventro de Auli.

»Alpremigû proksimen—proksimen kaj aŭskultu atentege!«

Auli trinkis kaj trinkis, Häilu aŭskultadis kaj aŭskultadis.

»Cû vi aŭdis ion?«

»Mi ne aŭdis.«

»Cû vi vere ne aŭdis?«

»Vere mi ne aŭdis.«

»Diru: Je Dio!«

»Je Dio, mi ne aŭdis.«

Auli câgrenigîs. Estas ja malfacile disigî de sia favorata ideo. Auli volis helpi al si mem: estingi la bruladon en la intesto, sed nun Häilu ne aŭdis la sibladon de estingigô.

Por Auli komencigis malbonaj horoj. Senhelpe-senkonsile cŭj staradis cê la lito—la patrino, la avino kaj Häilu, kelkfoje ankaŭ la patro al ili aligis. Unu vocêtadis, alia konsolis, tria ploris kaj karesis la molan hararon kaj palajn vangojn, dum la kvara penis sêrci: »La malsano tuj finigû, mia knabo resanigû!« sed la sêrco tute ne estis gaja sêrco, gĩ estis malgaja sêrco, altrudita, laŭsâjna sêrco, kiel povus sêrci komedianto havante en la koro obsedan suferon aŭ funebro. La doloro ekatakis emfaze kaj igis la etan suferanton sŭtegi je la tuta korpo, la hararo malsekigis kvazaŭ gĩ estus jûs lavita. Inter doloratakoj, la malsanulo trankviligis kaj ecêridetis tra larmoj, kiel kelkafoje kaj pluvadas kaj la suno brilas samtempe. En unu el tiaj sunbrilaj momentoj Auli subite demandis:

»Cû la urbo havas grandan breton?«

»Kian breton,« ne komprenis la aliaj.

»Kie oni sin ban-vergas.«

»Ah,« divenis la patrino, »la urbo ne estas vaporbanejo, en la urbo trovigas multe da domoj kaj pregêjoj kaj—vi ja mem poste vidos.«

»Sed cû la urbo estas malproksime, panjo?«

»Malproksime, karuleto, malproksime.«

»Sed kiel ni gĩn atingos, mi piediri ne povas, eble panjo min portos.«

»Ni veturos cêvale, eble per masĩno.«

»Per tiu ci?« kaj Auli montris al la kudromasĩno.

»Ne, per relvojmasĩno.«

Nova febroatako cêsigis la demandadon. Sârtsu ekstere ekbojegis.

»Iru pririgardi, kial la hundo bojas,« ordonis la avino al Häilu. Häilu ne povis ecĥformovetigi de la rando de l' lito, kiam eniris la baptopatrino de Auli kaj malantaŭ sî la patro.

»Kion vi kovadas tie cî; ekriprocîs la baptopatrino, ke vi ne arangiĝs vin por la forveturo, al vi ebligûs pli frue forveturi.«

»Kion ni havas por arangiĝi,« ekmurmuris la patro kaj eliris por jungi la cêvalon, dum la patrino encâmbre preparis kion kunpreni kaj al la hejmerestontaj—al la avino kaj al Häilu—ordonadis rilate al la hejma mastrumado: kiom almiiksi farunon al la trinkakvo de Maasik, kiomfoje mangiĝi la porkidon dumtage, el kia silo preni la terpomojn, kia kokino ovumas en la subtegmento, kiaj ovoĝ estas vendendaj unuavice al la akaparisto kaj je kia prezo la duoj. La baptopatrino prenis el papervolvajô verdan delikatan kostumon kaj ekvestis Aulin.

La patro revenis el ekstere: »Nu, cû vi estas pretaj?«

»Häilu, adiaŭdiru nun al la frateto,« ordonis la patrino, »eble vi plu ne ...«

Kaj sî ekploris, Häilu sekvis la ekzemplon.

Auli vidis la aliajn plorantaj kaj aligîs al ili.

»Kion sî faras, maljuna homino;« koleretis la patro, »vidu, kiel sî plorigas la infanojn senkaŭze, senkiale.«

La baptopatrino ekrapidis por konsoli Aulin: »Nenio malbona farigô, mia baptofilo resanigô, baldaŭ revenos kaj tuj baptopatrinon vizitos.«

Kaj al la patrino: »Cêsu, kial vi plorigas la infanojn!«

Al tio la patrino: »Kiel mi povus alie, se mi estas tiom sentimentala.«

Fine oni venkis la sentimentalecon, sekigis la plorantajn okulojn, inspektis la karajn lokojn kaj ekveturis—direkte al la urbo.

Kiam renkonte veturis sinjoroj, la patro jam fruege turnis flanken. Sinjorino aŭ fraŭlino etendis al Auli la manojn kaj ekkrietis:

»Kiel bela knabeto! Se ankaŭ mi havus tian!« Kaj jam ili estis preterveturintaj.

La patro trifoje kraci: »Fi, fi, fi! Eble ŝi sorcîgardis la infanon. Nescieble, kiu kian okulon havas.«

Sed la patrino aliopiniis: »Gravaj sinjoroj la unuaj renkontigis. Eble ĝi antaŭdiras bonsâncon.«

»Eble,« cedis ankaŭ la patro kaj ekbruligis la pipon.

Fine Auli vidis ankaŭ la urbon. Nenion eksterordinaran ĝi al li prezentis. Io deprimis lin kaj malklariĝis lian konscion. Aliokaze li certe multe havus por rigardadi kaj demandadi, admiradi la stratojn, elpendaĵojn, domojn, homojn, sed nun li estis indifereanta, apatia.

»Kien ni nun veturu,« demandis patro haltinte sur la strato.

»Mari ja diris: en klinikon.«

»Klinikon, klinikon, mi mem aŭdis, sed kie troviĝas tiu ĉi kliniko.«

»Demandu iun.«

La patro ekrigardis la homojn preterirantajn, salutis kelkajn fojojn: »Bonan tagon sinjoroj, bonan tagon sinjorinoj, bonan tagon fraŭlinoj,« sed la sinjoroj-sinjorinoj, fraŭlinoj movigadis kvazaŭ per risortoj streciĝantaj kaj ne povis sin haltigi. La patro transjettis la kondukilojn al la patrino, desaltis de la veturilo kaj direktiĝis kun decida mieno al ia ulo.

»Bonan tagon, junsinjoroj!«

»Junsinjoroj« (tamen ne en pluralo!) havis violan nazon kun samkoloraj vangoj kaj rugiĝajn elstarantajn okulojn.

»Ne incitu,« li ekkriis abrupte, »ĉu vi volas interbatiĝi, he?«

»Estu afabla, diru, kie estas la kliniko?«

»Kliniko? Kiun? Ĉevalon? edzinon? infanon? vin mem? Nu? Rapide! mankas tempo. Kia kliniko? he?«

»Ĉu pluraj ekzistas?«

»Ĉiŝpecaj! Por ĉevalo veterinara, por edzino virina, por infano infana, por vi meme frenezulejo.«

»La infano malsanas,« aldiris la patro, sed la veloĵ de lia vidalvidulo subite eksvelis pro vento: ĉu li vidis iun aŭ opiniis, ke lin oni vidis, li forvaporigis sen spure.

Virino, deflanke aŭdinte la aferon, gvidis ilin al la necesa loko. Tie ĉi prosperis jam multe pli vigle, kvazaŭ oni estus atinginta post surmaraj ŝformoj

kvietan havenon. Aulin oni metis inter litotukojn, kie li baldaŭ ekdormis, lacigita de la voĵagô kaj cîo cetera. La patrino restis gardanta apud Auli, dum la patro devis sercî al si noktejon aliloke. Li trovis ĝîn en iu korto-enveturejo, kie li dormetis sur la veturilo ĝîs matenigô. Kaj tiamaniere plurajn noktojn: li ne volis hejmenveturi, antaŭe pasis kelkaj tagoj post la operacio kaj oni estis pli-malpli certa pri resanigô. Ankaŭ la patrino ne fartis multe pli bone: kurbiginte la dorson sî sidadis apud la lito de Auli, nur por momentoj sî metis la kapon al la kusenrando aŭ al la mano, apogigânte kubute al tablo.

Kiam Auli vekigîs, katenis lian atenton plej unue la brilanta globeto sur la alta piedlokfosto de la lito, kiu placîs al li pleje el cîuj ĝîs tiam konataj objektoj. Ĝîn li volus havigi por kompletigo de sia malgranda havajô. Tiam li ekgêmetis: cîo ja estas tiel terure kara, kiel li aŭdis de la aliaj. Aŭdigîs la vocô de la patrino. Sîkonversaciis kun iu. Pri li.

»Do oni jam operaciis?«

Oni operaciis, t. e. oni trancîs? Lin? Auli ree ekgêmis kaj iom pli laŭte. La patrino havis atenteman kordon kaj viglan pasôn.

»Cû min oni trancîs?«

»Malmultete. Tre malgrandan vundeton.«

»Ha.« La globeto brilis kiel antaŭe, sed cîrkaŭ ĝî kolektigîs nebulajô, komence maldika, sed iom post iom ĝî plidensigîs, ĝîs kiam cîo dronis en nebulo kaj alvenis nirvano. Kvazaŭ de senlimaj malproksimoj li aŭdis la paroladon de la patro, tiam oni flustradis,

pasâdis sur la piedfingroj, sed la palpebroj de Auli estis treege pezaj. Ne nur la palpebroj, sed cîu molekulo, cîu atomo estis kvazaŭ najle fiksita al sia loko, tiel ke li povis nek moviĝi, nek al io reagi. Kio alvenis, estis ne ordinara dormo kun songâj vizioj, sed kelkatempa neekzistado, morto.

Kiam Auli rekonsciigis, cîrkaŭ li agadis fremdaj manoj, klinigis super li fremdaj vizagôj, la patrino estis sôvita pli malantaŭen. Sed si cêestis.

»Estu trankvila, vireto, ni zorgeme bandagôs vian vundon.«

Auli jam estis trankvila, permesis sin bandagi, aŭskultadis, kiel oni admonas lin ke li kusû cîam trankvile.

»Cîo prosperos bone, li baldaŭ resanigôs,« oni diris; kaj la patrino gôjis.

Sed ne farigis cîo tiel facile. Auli estis turmentata de soifo. Li petis, ke oni donu al li trinki.

»Vi ne povas nun, karuleto, atendu ĝis vi plisaniĝôs, tiam ...«

Facile estas diri: atendu. Auli komence ankaŭ provis sekvi la konsilon, sed ĝis kiam li povos elteni!

Baldaŭ li denove petis kaj cîam pli insiste.

»Mankas ĝuste la akvo!«

»Ordonu alporti,« li insistadis.

Sekvis riprocôj: »Vi ne volas doni al mi trinki.«

»Cû mi rifuzus, sed ...«

Oni malsekigis la lipojn, kies haŭto estis fendiginta pro sekeco kaj la krustan langon, per tukangulo trempita en akvon. Kaj nenion plu. Auli ne povis kusî

trankvile. La patrino kun penego lin fikstenis. Pro la penego ŝi lacigis. Levis aŭtomate la krucôn al la lipoj.

»Mem vi trinkas, sed al mi ne donas.«

La patrino remetis la krucôn ne gustuminte eĝuteton: certe! la infano devas elteni kaj ŝi ne povas. Dum la trinkado estos malpermesite al Auli, ankaŭ ŝi ne prenos eĝuteton en sian busôn.

Auli estis regata de soifosento kaj de fantazioj pri trinkado. Li deliris kaj ĉiuj liaj halucinacioj turniĝadis ĉirkaŭ unu kaj tio sama.

Jen li vidis la bestojn, kiuj ĉiuj trinkadis: bovoj, ĉevaloj, ŝafoj. Eĉ la hundo kaj kato lekadis avida la akvon. Kokoj rektigis la kropojn kaj levis la bekojn supren, malantaŭen kurbigante la kolojn. Ĉiuj ili trinkadis kaj trinkadis senhalte, sencêse.

»Panjo, ili fortrinkos la tutan akvon,« ekplendis Auli.

»Kiuj ili?«

»Kokoj.«

Memorigis nur la lasta cênero de la vizio.

»Estu trankvila, karuleto, nek kokoj, nek iu alia povos fortrinki la tutan akvon.«

Poste Auli estis hejme. Prenis el la sitelo akvon per krucô. Sed Petsu-knabo forprenis la krucôn kaj la akvon fortrinkis, prenis la sitelon kaj ankaŭ ĝin malplenigis. Iris al ilia puto, malsuprenklinigis kaj ektrinkis ...

Ili estis en la ŝvitbanejo: la patro, patrino, Auli, Häilu kaj la avino. Auli estis turmentata de soifo.

»Panjo, mi volas trinki,« li insiste petis.

»Häilu, donu al li per pokaletu el la tino,« ordonis la patrino.

Häilu iris al la tino, kaptis ĝin ambaŭmane cĉ teniloj, kliniĝis kaj ektrinkis. Subite la tino falis flanken kaj la akvo elfluis al la planko.

Auli ne plu povis eliri el la vaporbanejo. Estis varmege, sed la avino cĉam per granda cĉrpilo versĉdis akvon al la vaporforno.

»Avino, plu ne versĉ akvon, mi ne eltenos la varmegon, portu al mi akvon!«

Sed la avino sĉjnigis sin surda kaj daŭrigis la akvoversĉdon. Tiam alvenis Häilu kun akvopokaletu postdorse kasĉta, por ke la avino ne vidu; palpebrumis al Auli: »Prenu kaj trinku!«

Auli volis ektrinki, sed la avino intervenis, forprenis la pokaleton kaj kolerete diris al Häilu:

»Vi ne rajtas doni trinki al la infano.«

Auli malfermis la okulojn. Apud la lito staris la patrino kun akvopokaletu en la mano, fremda onklino tenis sĉn je mano kaj severe diris:

»Vi ne rajtas doni trinki al la infano. Cĉ vi ne aŭdis, kion la kuracisto diris?«

Kaj sĉ forportis la pokaleton.

Felicĉ, fine alvenis dormo kaj forportis Aulin en mondon alian kaj pli bonan. Ĝi estis plu nek la jĉsa duondorma delirado, nek la antaŭa estado en la abismoj de la morto, sed proksima al la trankvila refresĉga normala dormo. Post la vekigĉ, matene, la suferado pro soifo ne sentigĉs tiel akre, kaj kiam oni

permesis doni per tekulereto guteton al la lango-pinto, Auli montris al la granda akvokrucô kaj diris:

»Kiam ni hejmeniros, ni portos al ni tiel grandan krucôn kaj donos el gĩ trinki al Häilu *tiom, kiom sĭ volas*.«

La patro, kiu restadis en la urbo tiun kaj du aliajn tagojn, ofte vizitis kaj foje alportis orangôn.

»Nur ne forglutu,« avertis la patrino, doninte al Auli pecon da orangô por ke li sucû el gĩ la sukon.

»Mi ne forglutos, panjo kara, cû vi entute al mi ne fidas,« petege diris Auli kaj por pruvi elprenis la orangôpecon el la busô.

Fine—en la tria, kvara tago—la patro ekveturis hejmen. La patrino donis instrukciojn al la patro kaj sendis ilin kun la patro al la hejmanoj, sed, post cûj cĩ zorgoj kaj penadoj, en la kapo regadis kaoso; ne unu fojon sĭ implikigĩs kaj rekomencis kaj finfine diris la patro: »Mi nenion plu memoras el cûj viaj diradoj.« Auli, de sia flanko, sendis salutojn al Häilu, kaj al avino, kaj al baptopatrino, kaj ...

»Min ne multe oni trancĩs, nur etan vundeton; mi plu la akvon ne tralasas, al mi oni donas jam suficête trinki. Donu al Häilu multe-multege trinki. Kaj al Maasik. Kaj al cûj.«

En la sekva tago la stato de la malsanulo pli malbonigĩs. Atakis febro, la etulo ree jêtigâdis kaj deliris. Nostalgio ekregis la infanon, li ekpetegis la patrinon: »Panjo, mi volas hejmen.« – »Vi estas malsana, resanigû, tiam ni tuj ekiros.« – »Mi ja estas sana, mi morgaŭ resanigĩs,« asertis la knabeto kaj penegis

foriri, cîam foriri. Tiam li vidis sin hejme. Häilu venis renkonte plorante kaj demandis: »Auli, cû vi ree estas sana?« – »Jes, mi estas sana, sed kial vi ploras?« Häilu ne respondis. »Mi nun pasfados kun vi Maasikon,« ekparolis Auli. Häilu pli malgaje ekploregis kaj diris: »Ni ne havas plu Maasikon.« – »Kiel ni ne havas? kie gî restis?« – »Oni gîn vendis, la patro bezonis monon por pagi pro vi, ke vi estis en la urbo.« Auli malgajigis: »Baptopatrino, vi promesis pagi por mi kaj nun vi lasis forvendi Maasikon. De kie ni nun ricevos la lakton kaj buteron kaj nutrajôn por grasingi la porkon? Baptopatrino se mi tion scius, mi ne estus irinta en la urbon.« Tiam alvenis la baptopatrino kun granda belega bovino cêflanke. »Mi donacas al vi bovinon multe pli bonan ol Maasik.« – »Baptopatrino, mi ne volas pli bonan, mi volas nur Maasikon. Tiu cî bovinego multe mangêgas, la patro ne povas havigi al gî suficê da fojno.«

Kaj subite la bovinego ekmangis. Gî mangis kaj mangis kaj mem nur gêmspiregis. Gî formangis iliajn brasikojn kaj napojn de sur la bedoj apud la dompordo, formangis la cêdomajn hordeon kaj pizojn, formangis la berarbustojn kaj jam disrompadis la fruktarbojn: kaptegis busên la brancêgojn kvazaŭ pajlajôn pofaske kaj mem cîam pligrandigis kaj plialtigis simile al monto.

Kaj subite estis tie Maasik. Gî blekis: »Nenien mi estas vendita.« Kaj ekluktis kun tiu granda bovinego. Sed Maasik ja estas malgranda kaj malforta, cû gî povos venki la alian. Tamen, malgraŭ cîo. Rigardu: la

bovinego sin retiras. La bovinego cedas al la malgranda Maasik, gî ne povas gî venki. Tiam Auli devis foriri ien malproksimen gastadi. Li kontraŭvole devis. Li estis en nova vestaro, piedvestita, nur nece-
sis ekiri. Neniu, kiun li kunvokis, konsentis lin akompani. Panjo ne, pacĵo ne, Häilu ne, avino ne, baptopatrino ne, neniu volis, ec ĉe unu animo.

Auli malfermis siajn grandajn, febrajn okulojn kaj rigardis al la patrino kun fremda forestanta rigardo.

»Panjo, ordonu, ke Häilu kun mi kuniru!«

»Kien?«

Respondo ne ricevigis.

»Häilu ne estas tie ĉi.«

»Tiam vi mem kuniru.«

La patrino sciis nenion por diri.

»Sed kiel mi iros tutsola«, eligas el la turmentita animo korsîra vekrio.

La kompatinda patrino pensis, ke Auli ekiros tien, kien irante nenia mortemulo havas kuniranton, nek akompananton.

Kvankam la mateno trovis Aulin en tiu ĉi valo de doloroj kaj ec ĉi pli fresân kaj pli viglan ol antaŭe, tamen la patrino ne kuragis ne sciigi al la hejmanoj, ke la stato de Auli pli malbonigis, ili rapide veturu lin viziti.

Alvenis iutage la baptopatrino kaj Häilu. Auli estis tre esperiga: oni diris, se la resanigô tiel progresos, la knabeto post unu semajno plu ne bezonos la klinikon. La baptopatrino tuj demandis, kion Auli volas

por donaco. Auli montris fingre la litoglobeton kun argumento: »Gĩbrilas.«

»Gũste gĩn ni ne povas ricevi, sed ni portos ion alian, samspecan.«

Kaj sĩ alportis ion tiaspecan, brilantan, ec ĉpli grandan kaj pli belan. Sed Auli, en la profundo de sia koro, ne sentis sin kontentigita, ke li ne ricevis *gũstetion*, kion li deziris. La cãgrenon forigis nek ora birdo, nek argẽta sĩpo, nek vitraj globetoj kun belegaj diverskoloraj florornamajõj.

»Baptopatrino, kial vi alportis tiom multe, forportu, mi ne volas tiom multe,« diris Auli malgaje. Cũj cĩ ja estis objektoj, kiuj neniam povis farigĩ lia plena posedajõ. Oni formetos ilin kaj li povos rigardi ilin maloftege, gardante penege, kvazaũ sian beatecon, cãr frakasigõ kostus multe da larmoj. La baptopatrino ne komprenis sian favoraton. Sĩ ekkoleretis kaj diris ofendite:

»Se vi ne volas, mi donacos ilin al Hãilu.«

»Baptopatrino, mi ja volas, sed ...«, ekplendis Auli. Kiel komprenigi, kial li estas tiel malgẽntila kaj nek gõjas, nek jodlas, kiel oni atendis de li.

»Panjo metos en sřankon,« li diris fine.

»Sĩ ne metos en sřankon. Ili tutplene apartenas al vi: vi povos ludadi kun ili, kiam nur al vi placõs, vi povos ilin disrompi, fordonaci, perdi, neniuj rajtos vin riprocĩ pro ili,« trankviligis la baptopatrino.

»Ha,« kaj la pimpa vosto do ora birdo per unu ek-tiro forsĩrigĩs.

»Kial vi disrompadas,« koleretis la patrino. Sed Auli ekridis kaj ankaŭ la aliajn ridigis: certe, kial ĝi tie pendacâs kvazaŭ ĝi prezentus Dio scias kian gravajôn.

Ankaŭ Häilu havis siajn montrindajôjn. Iom post iom oni kutimigis al la objektoj kaj ekkonversaciis. La baptopatrino pli konversaciadis kun la patrino, Häilu kun Auli. Auli volis aŭdi pri la hejmo, Häilu parolemis pri l' vojaĝo, pri l' urbo, pri kalesôj veturantaj sen cêvaloj, pri vendejoj kaj pri belaj objektoj, kiujn oni vendadas en ili.

La vizito de baptopatrino kaj de Häilu servis kiel ĝôjiga distro: distrigis Auli cê sia enuiga kusâdo en la lito kaj ricevis iom da helpo la patrino cê sia flegado-gardado. La disigô de la vizitantoj ne estis tre malĝôjiga. Auli sciis nun, ke li devas resti en la urbo nur dum kelke da tagoj. »Mi estas jam plejparte sana,« li diris cê adiaŭo, »kaj ne frakasigâs, ec ĵiam mi pasâdas.« Kun tiu cî ĝôjiga informo Häilu kaj la baptopatrino reveturis hejmen.

La resanigô progresis kaj Auli iom post iom ricevis sian antaŭan formon. Nur lia pensado igis ia miksajô de fragmentaj imagajôj. La pensoj elhejmaj ne kuragis kunveni, la novaj, cîtieaj, ie en la mallumo cîrkaŭvagadis kaj ne kuragis alproksimigi, samkiel la bestoj kaj birdoj malsovagiĝintaj ofte estas tre malkonfidemaj al la fremduloj kaj spite cîujn invitojn kaj logojn evitadas ilin dum longa tempo, ĝis fine, post pli longa konatigô, ili alkutimigâs kaj hejme-cigâs. Inter pure-hejmaj pensoj trovigis ankaŭ tias-

pecaj, kiuj ĉiĉe estas enhejme: ili postvenis ankaŭ ĉi tien, kaj kiam la malsano pli malfortigis, revivigis kelkaj iamaj suspektoj. »Kiam oni malsanigās, oni mortas; kiam oni resanigās, oni edzigās,« staris kva-zaŭ surskribo sur la disvoj-montrilo. Li ne mortis, do ĉu li devas resanigi ĝuste por tiaspeca frenezajō? La onklino, kiu iam malpermesis doni akvon al Auli, ĉiutage proponas sin por edzino kaj nomas la patrino bopatrino, malfacile estos liberigi de si.

La vorto »edzino« en la imago de Auli havis malklaran, samtempe malsimpatian signifon. La malklarecon malpliigis, sed la alian pliprofundigis la sekva cirkonstanco. En la malsanulejo mortis infano. Alvenis, por lastfoje rigardi la lokon, kie la etulo estis kusinta, la geedzoj, liaj gepatroj. La viro kun afable ridantaj okuloj tiom placis al Auli, ke li nerimarkeble proksimigis al li iom post iom kaj fine staris antaŭ la geedzoj.

Subite la virino ekrigardis pike kaj malamike.

»Kion vi okulacās, ranacō! Prefere vi estus mortinta ol mia eta Vello.«

»Ne estu maljusta, Lemnik,« admonis la edzo. Aulisentis sin ofendita ĝis la korfundo; li rapidis al la patrino kaj demandis montrante fingre al la edzino:

»Ĉu si estas edzino, panjo?«

»Ne montru per fingro, tio ne decas.«

»Ĉu si estas edzino,« insistis Auli.

»Si ja estas,« respondis la patrino.

»Tiam—mi—neniam—edzigōs.«

»Vi edzigōs, kiam vi maturigōs.«

»Tiam—mi—ne volas—maturigĩ.«

La patrino klarigis: premega funebro igas la homojn esti maljustaj; ili sâjnas tiam pli malbonaj ol ili efektive estas. Auli intencis konsoli la funebrantojn, donacante al ili cîujn siajn belegajn ludilojn, sed la patrino malaprobis la intencon: maturaj homoj ne bezonas ludilojn; tiuj por ili havas nenian valoron.

La sinjoro kun afabla rideto ekskuzadis sian edzinon: sîm treege câgrenas la perdo de la sola infano, tial sî parolis tiel malafable, sed alie sî... kaj li proponis al Auli frandajôjn. Auli demandis okule la patrinon.

»Akceptu, akceptu!«

Auli akceptis.

Auli iom post iom konatigĩs kun la homoj de tute nova flanko ol gĩs nun. Hejme li estis interrilatanta kun du specoj da homoj: la unuj estis al li bonaj sen ia hipokriteco, kiel liaj hejmanoj kaj la baptopatrino, la aliaj—kiel Petsu—knabo kaj entute cîuj Petsu—anoj—estis al li malbonaj, sed plejparte ankaŭ tute sincere. Cĩ tie oni rilatis al li laŭsâjne bone, sed Auli sentis, ke al tiu boneco mankas io, kio igus lin perfekta.

Fremda sâjnis al Auli la nova medio dekomence, pli fremda gĩ farigĩs nun. Hejmsopiro lin kaptis per potenco de naturfortoj kvazaŭ inter la muroj de malliberejo. La tiea vasteco estis tre malvasta; cîujn cĩrkaŭis nevidebla kovrajô, kiu malhelpis la liberan agadon, la liberan paroladon, ec^ la liberan pensadon. Ankaŭ post tiuj cĩ muroj, sur la stratoj, la homoj estis kovritaj per tiu kovrajô. Auli povis eliri

kelkajn fojojn kaj sufiĉe bone observadis per siaj klarvidaj okuloj. Li sciis, kial la domoj havis elpendaĵojn kun surskriboj. Sed eĉ tie, kie ili mankis, la elpendaĵoj halucinigis. Eĉ la homoj ŝajnis havi surskribojn sur la fruntoj. Ili estis ne simple homoj, kiel Auli kutimis vidi hejme, sed sinjoroj, laboristoj, komercistoj, bazarvendistinoj, veturigistoj, policistoj, militistoj, lernantoj, almozpetantoj, kanajloj, stratabuboj, malpurajistoj, drinkuloj kaj amasego da aliaj, ĉiu en sia sĉelo, kiu malhelpis lin esti simple homo. Ŝajnis al Auli, kvazaŭ li mem ricevus ian krustan ŝelon: li ne estis plu Auli, sed iu »malsanulo« kaj panjo ne estis plu panjo, sed »la patrino de eta paciento.« Aŭdi tion ĉi efikis same, kiel tusi ion abomenan aŭ eĉ preni ĝin al la lango. De tio oni volus laŭeble plej frue liberigi. Kaj al Auli ŝajnis, kvazaŭ li neniam povus de tie foriri.

»Panjo, kiam ni foriros?«

»Baldaŭ, baldaŭ, post kelke da tagoj.«

»Post kiom kelke da tagoj?«

»Kvar-kvin aŭ tiel.«

»Sed kiel ni hejmenvenos?«

»Pacjo alveturos por nin hejmenporti.«

»Sed se li ne alveturos?«

»Certe li alveturos.«

Auli treege timis, ke eble la patro tute ne venos kaj tiam ili devos por ĉiam resti en la urbo. Tio estis la plej malbona el ĉiŉ povanta okazi en la mondo. Kompare al tio, al Auli ĉiuj liaj antaŭaj timoj ŝajnis ridinde bagatelaj. Prefere povu farigi ĉiŉ: la Ĉiela

Patro lin mortbatu, fantomo formangû, li mem igû knabino aŭ la kuracistoj lin cî tie pulvorigu; sed ke li plu ne povos hejmenveturi, tio estas la plej malbona el cîuj malbonajôj. Tiun cî timon ne povis forgesigi ec tio, ke Aulin, por lin distri, oni kondukis en kinon kaj menagêrion kaj ke la patrino penis lin cî amaniere kuragîgi; la knabeto cîam demandadis, kiam la patro alvenos, kiam li alvenos. Se oni aŭdis ion veni. Auli tuj ekkuris por vidi, cû ne pacjo estas; ec nokte li desaltis de la kusêjo kun ekkrio »Pacjo venis!« kaj kuris renkonte al la patro, kiu tamen ne venis. Ec la patrino ekmurmuris: »Kion li tie atendas, ke li jam ne venas; cû li ne scias, kiom kare li devas pagi pro cîu tago.«

Nu, fine tamen, por la pleja gôjo de Auli kaj de la patrino, alveturis la patro. Al la aliaj li aperis kvazaŭ savangêlo, sed mem li estis plena de la plej amara malbonhumoro: imagu nur, la baptopatrino igis lin veturi per trajno, per la sama stulta trajno, pri kiu oni neniam estas sagâ, kiam gî alvenas aŭ kiam gî forveturas, kiam oni devas ascendi aŭ kiam descendi. Ankaŭ reveturi oni devis per trajno kaj jam tiu cî cirkonstanco sufcê malpliigis ankaŭ la gôjon de Auli kaj de la patrino.

La patro, kiel pli sperta en la trajnoaferoj, tuj rapidigis la aliajn: »Movigû, movigû pli vigle, alie ni ne trafos la trajnon (kvankam gîs la trajn-ekiro estis plenaj du horoj), ni jam ekiru!« Li mem sufcê rapide arangîs siajn aferojn cê la »superuloj« kaj câr ankaŭ la patrino kaj Auli ne devis kunpreni la trezorejon

de l' Rusa imperio, oni baldaŭ povis ekmarsŝi al la stacidomo.

Ili devis sufiĉe longe atendi la trajnon. En la vagono kompreneble ne sidlokojn ili ricevis, sed staradis kun la portajloj enmane kvazaŭ friponoj antaŭ jugotablo; ili ne scipovis aŭ ne kuragiĝi formeti la portajlojn. Dio scias, ĉu oni povas. Eble ia fripono forsfelos.

La patrino tuj ekriproĉis la patron.

»Vidu, kiom ni atendas; eblus aceti ion-alian en la urbo, nun staradu kaj gapadu.«

»Kuru acetadi, ne estas malpermesite!«

»Jes, kuru acetadi, sed se la trajno tuj ekveturos kaj min postlasos.«

»Eble oni prokrastos pro vi la forveturon. La konduktoro frunte starados manĉorele, ĝis kiam vi revenos el la urbo.«

Dum gepatroj kverletis, Auli observadis virinegon, kiu simile al karnamasego kusaciĝis surbenke kaj terure ronkadis, kun musaro ĉe la malfermegita buso.

»Panjo, vidu: la virino kaptadas per la buso la musojn.«

Subite la mano de la virino ekkaptis la jaketon de Auli, la buso eksmacis: »Njam, njam.« Auli ekkriegis:

»Panjo-o, la sorĉistino min formangos.«

»Certe la sorĉistino formangos vin. Ĉu vi refoje diras, ke la virino kaptadas per la buso la musojn?«

Auli rifugiĝis sub la flugilo de la patrino kaj time observadis de tie la kruelan virinon, kiu, krom

musôj, ec ĉin ne rifuzus uzi por tagmangô.

»Panjo, la virino ja ne formangôs min, ĉu ne?«

»Nepre mi formangôs; mi ne indulgos alie, nur se vi min edzinigos.«

»Panjo, ni foriru de tie ĉi« ekpetegis Auli kaj tiris kun si la patrinon al alia flanko, mem akre atentante la virinon, kiu postkriis: »kapti, kapti, kapti.«

En iu stacio ascendis la baptopatrino (ĉu alie la patro estus veturinta pertrajne) kaj forigis ĉiujn maloportunajôjn.

Tute aliaj farigis la homoj: trovigis loko por sidi, tablo por mangi, buso por paroli.

Ankaŭ la humoro de Auli plibonigis. Li forgesis baldaŭ la fremdan malican urbon kaj klinikon, de kie li venis, kaj pensis nur pri tio, kiel li alvenos hejmen. La hejmon li atingis baldaŭ kaj tie ni lin lasos—al favoro de ĉiuj penatoj.

II.

Auli revenis el la urbo, kie al li estis farita apendic-eltrancô.

Kiam malpliigis la gôjo pro hejmenreveno, kiam la festotaga soleneco sangigis en labortagan ordinarecon, Aulin komencis maltrankviligi ia interna malbonsento: li plu ne estis la antaŭa, li ne estis homo en la *plena senco* de la vorto, al li mankis io, io ĉe li estis ne *laŭantaŭe* sendifekta. Sekrete li malkovris la cikatron kaj observadis. Jen ĝi estis—kvazaŭ sanganta

sŭelajŭ cĕ la ingveno; la morto estis lin ekfrapinta per sia falcĭlo kaj neniu povis forigi la spuron. Auli rigardis sin—laŭ diroj, aŭditaj de aliuloj—homo difektita, kaj insiste li petegis en sia dumvespera pregŭ: »Patro Cĭela, forigu la cikatron, faru mian haŭton ree pura,« sed kun cĭama trompigŭ li devis konstati, ke la pregŭ ne havis la deziritan efikon: la cikatro persistis sensangĕ sur sia loko; kiel sangsucĭnta serpento gĭ sŭeladis kaj jukadis kvazaŭ dum haŭtdeskvamado.

»Panjo, cŭ gĭ cĭam restos tia,« demandis Auli jam cent kaj unuan fojon kaj cĭam kun la timetema espero, ke eble sĭ diros: ne; sed cĭam la patrino respondis same: evidente gĭ restos.

»Diru, ke ne restos,« petis Auli kelkafoje.

»Kial mi diru?«

»Eble tiam gĭ ne restos.«

»Malsagŭleto, cŭ tio helpas.«

Sed Auli estis konvinkigĭnta, ke se la patrino dirus laŭ lia deziro, nepre farigŭs tiel. Aŭ, se sĭ alblovus aŭ alkracŭs, eble dirus sian »keermus-kaarmus«, aŭ ion alian. Sed la patrino ne volas. Auli ne scias kial. Malbona sĭ ne estas, alie sĭ ne estus fleginta Aulin, ankaŭ klopodojn sĭ ne evitadas, kial sĭ do rifuzas?

»Panjo, kial vi ne volas?« — »Kion, karuleto?« — »Ke la cikatro forigŭ.« — »Mi ja volas, kial mi ne volus.« — »Do diru aŭ faru ion.« — »Kion mi devas fari?« — »Kiel vi forigas doloron aŭ tiel.« — »Sed tio ja ne ...«

Kaj la patrino klarigas, ke ŝiaj scioj ne ĉiam sufiĉas. Jen ekzemple la malsano, pro kiu ili devis veturi en la urbon. Auli aŭskultas kaj lin ekregas timo: do ekzistas malfacilaĵoj, kiuj superas eĉ la kapablojn de panjo.

»Sed ankaŭ vi veturis en la urbon,« li diras post longeta meditado.

»Vere mi veturis.« – »Por flegadi min, ĉu ne?« – »Certe por flegadi vin.« – »Kaj vi resanigis min.« – »Ne mi sola...«

»Sed tamen vi pleje el ĉiuj aliaj, mi scias,« finas Auli kun plena certeco pri la scioj kaj povoj de panjo, kiuj superas tiujn de ĉiuj aliaj, ĉar ŝi estas ja panjo. Se jam panjo nenion povas fari, la afero estas tute senespera kaj ne valoras pri ĝi pli longe meditati.

»Do ĝi estu,« ekgemetis Auli.

»Kio?« – »La cikatro.« – »Eble ĝi poste malaperos.«

»Do malaperos,« li ehâdas ĝojkrie. – »Povas esti.«

Tiu »povas esti« de la patrino valoras kelkajn »estas« de aliaj. Panjo kredas, ke la cikatro malaperos. Ni ĝoju! Auli ekkuras per la tuta forto de siaj piedoj (ne atentante eĉ la malpermeson pri kurado) en la pasfejon al Häilu.

»Häilu, Häilu«, li ektrumpetas tiel forte, ke la fratino saltleviĝas pro ektimo.

»Fi, fi, fi, kial vi kriacâs, korvido!«

»Mi scias, la cikatro malaperos, panjo mem diris.«

»Do la cikatro malaperos,« rikanas de post arbus-to Tilma de Petsu.

»Certe la cikatro malaperos. Mi demandis de panjo, ĉu malaperos, kaj panjo diris, ke povas esti.«

»Do povas esti. Sed povas ankaŭ ne esti? Ĉu ne povas? Ĉu?«

»Ne povas.« – »Kial?« – »Se panjo mem diris.«

Tion Tilma certe komprenas. Sĭe ĉe ĉe disputus, sed en sĭ logĉadas tia tentema diableto, kiu sĭn igas. Tilma havus multe por diri rilate al tiu ĉi »povas esti«, sed en tiu momento sĭaj interesoĵ direktigĉas aliloken.

»Kie troviĝas la cikatro,« sĭ demandas Aulin.

»Tie ĉi,« montras Auli la lokon sur la vestaro.

»Montru pli precize, nudigu la lokon.«

»Ne montru,« malpermesas Hĉilu.

»Kio *al vi* farigĉs, ke vi kriacĉas,« koleretas Tilma.

»Kial li ĝiĉn montru.«

»Ĉu vi ĵaluzas? Rigardu ankaŭ vi, se placĉas, mi ne malpermesos.«

»Ĉu vi ne hontas, granda knabino, kion vi volas tie vidi!«

»Tion, kion vi ne havas por montri.«

»Bridu iom vian langon!«

»Certe tian cikatron vi ne havas.«

Ĉar la interrilitoj tre akriĝĉs, Tilma ne povas kontentigi sian scivolemon, kompreneble por sĭa plej granda malplezuro. Por vengĉi, malproksimigĉnte sĭ ekkantas parte de aliaj aŭditan, parte memfaritan mokokanton pri Hĉilu (memfaritaj estis ĉefe la sĉngĉoj de propraj nomoj):

»Fama Hĉilu de Marĉrando, iras ĉirkaŭ vi marĉando ktp.«

Kvankam la kanto estis pri iu Mardu Maali, por Tilma tio ne multe gravis: ĝi estu, Hailu tamen pro ĝi koleras. Kaj ŝi koleras.

»Kial vi venis tien ĉi,« ŝi ekriprocis Aulin.

Auli eĉ la buson malfermis pro miro: ĉu li jam ne diris, ke ... ke ...

»Sed tio estus direbla ankaŭ poste.«

»Kiam poste?« – »Kiam mi hejmenvenos.«

Nekomprenebla igiĝis subite la mondo por Auli: li ĉiam estis la homo de momento, kiu estis okupata per ununura ideo kaj ĝin li devis tuj malkaŝi al iu, sed nun Hailu diras, ke ... Ĉu eblas tiel ĉirkaŭvagadi kun sia ideo kaj atendadi?

»Ĉu vi povas tiel?« – »Kiel?« – »Ke vi ne tuj ekparolas.« – »Pri kio?« – »Se vi ion scias aŭ meditas en vi mem.« – »Mi povas, kial ne.« – »Sed mi ne povas.«

Auli rigardis Hailun kun respektigo: jen kia ŝi estas, preskaŭ kiel panjo, multe pli sagâ ol Auli.

»Ekiru nun hejmen;« ordonas Hailu. – »Mi ne volus.« – »Se vi ne iros, vi malvarmumos kaj ree malsanigô.« – »Mi ne malsanigô.« – »Iru, iru!«

Obee ekiris Auli, malrapidege, kvazaŭ hundo, kiun oni irigas al pastejo. Baldaŭ kaŝis la arbustoj Hailun kaj tiam plirapidigis la pasâdo de Auli.

»Kien vi tiel rapidadas?«

Aj, estis Tilma, kiu subite aperis de post arbustaro.

»Mi—hejmen ...,« balbutadis Auli.

»Hejmeniro ne urgâs. Hejmo ne estas rano, kiu forsaltas. Ĉu al vi ne placâs en arbaro?«

»Häilu ordonis, ke mi iru hejmen.«

»Kion sî komprenas. Venu al mi, mi vin ne pelos hejmen.«

»Sed Häilu, sed patrino ...,« hezitas Auli.

»Häilu, patrino! Kia viro vi estas, se vi timas virinojn!«

»Ili ne estas virinoj.« – »Kiu do ili estas, cû viroj?«

Por viroj Auli ilin ne konsideris. »Sed la patro,« Auli penis kapti dronante la lastan pajleron.

»Vi ne pasigos cî tie jaron. Poste vi iros. Vi diros, ke vi laciĝis kaj sidante iom ripozis.«

Kaj jam la tentantino kaptis la manon de sia viktimo kaj trenis lin en sian kasêjon.

Gî estis kabanacô, plektita el brancôj (heredajô de l' frato), kun kusêjo el muskoj kaj herboj, kun fajrujo el granito, ec kun tablo kaj benko, fiksitaj al palisetoj kojnitaj en la planko. Plena luksajô siaspeca, de Auli pli frue ne vidita kaj entuziasmiga. Kvankam Auli estas granda amiko de Petsu-knabo, tamen cî lasta neniam montris al li tiom da fido, ke li estus mont-rinta al la amiko sian bienon. Sed Tilma, jen, kiel bona sî estas: nenion kasâs de Auli. Tian konfidon Auli kapablas laŭvalore taksi.

»Montru nun al mi la cikatron!«

Auli hezitas: sâjnas hontige nudigi sin en cêesto de fremda knabino.

»Kia knabo vi estas, ke vi timas.«

Ec tîa ofendo de vira indeco ne povas venki la hontemon de Auli.

Tilma ne paciencis por plu atendi. Rapide ŝi nudigas la koncernan lokon kaj ekridetas:

»Oj, oj, kiom oni tranciĝas. Ĝi ja devis esti dolorega.«

»Sufiĉas. Nun vi vidis,« maltrankviligās Auli kaj penas sin rekovri.

»He—vi ja ne malvarmumos. Mi povas stari nude, kiom oni nur volas,« ŝi diras kaj observas plu brilkule kaj brulvange. »Ho, vi mizerulo, kiel ili vin tranciĝas, kiel ili vin ja tranciĝas.«

»Aj, ne ...« — »Nu-nu-nu, kio estas al vi?« — »Lasu min!« — »Do ĉesu! Ĉu oni aŭdis, ke knabo kriadas kaplite de knabino; oftege male okazas.«

La malfelicâ Häilu ecĉongĉe ne povis antaŭvidi, kia surprizo ŝin hejme atendos.

»Kie estas la infano,« koleris la patrino kaj ŝajnis preta kapti Häilun ĉe harligo.

»Bonan vesperon, ĉu mi devas scii, kie li estas,« ekprotestis Häilu.

»Li ja iris al vi.« — »Mi lin ne vidis.« — »Ne mensogu!« — »Do mi mensogas, se oni al mi ne kredas.« — »Vi—gardu vin ...« — Fine panjo tamen iom plikvietiĝis. »Nu, kie li tiam ...,« ŝi parolis en si mem. — »Eble li iris al Tilma de Petsu.« — »Kia diablo portis lin tien?«

Häilu certe sciis la kaŭzon, sed ne kuragiĝis diri: eble panjo laŭ la dirajĉo ricevos tiel klaran imagon pri ĉiĉo okazinta sur la pasfejo, kiel Cuvier laŭ la ostopeco pri antaŭdiluva estajĉo, kaj tiam la kara Häilu respondecu: kie ŝi estis, ke ŝi permesis forkonduki

la infanon. Sî devis esti tre singardema kaj diplomatia.

»Mi iros lin sercî,« sî proponis.

Panjo prefere mem irus, sed mankas la tempo: la mastrumado urgâs. »Iru do,« sî diris, »mi baldaŭ vin sekvos.«

Häilu insistege pregâdis, ke sî trovu Aulin, antaŭ ol venos la patrino. Kaj jen, sî havis bonsâncon: sî renkontis inter la plej proksimaj arbustoj Aulin, kiu sânceligâdis simile al marmalsanulo sur ferdeko.

»Ne, mi ne volas,« li petis Häilun, kiu volis lin albrakumi por portadi.

»Kial,« sî konsternigîs. – »Mi volas mem iri.« – »Vi ja ne povas.« – »Suficê bone mi povas,« asertis la etulo kuragê. – »Eble panjo min insultos.« – »Tie, proksime al la domo, vi min portos.«

Dum kelke da tempo ambaŭ silentis.

»Ne diru al panjo,« aŭdigîs samtempe.

La koro de Häilu malpezigîs: »Mi klarigos cîon laŭ la plej bona maniero.«

Sî diris hejme, ke Auli volis iri al sî, sed devojigîs kaj la tutan tempon cîrkaŭvagadis en la arbaro.

»Cû vi ne povis kriadi, malsagûleto,« riprocêtis la patrino.

»Ne venis al mi en la kapon,« diris Auli kaj miris mem, kiel facile estas mensogi.

»Nu, ne malsanigû refoje!« – »Mi ne malsanigôs.«

Tio estis facile dirita, sed ne tiel facile farita. Ne unu tagon Auli devis kusâdi en la lito kaj ree meditati, kial la Patro Cîela sendis al li novajn suferojn

aldone al la malnovaj, malgraŭ, ke li petis cêsigi la suferadon.

Kiam li denove povis ellitigĥ kaj iris eksteren por sin distri, li renkontis Petsu-knabon, kiu venis por viziti la gepatrojn.

»Bonan tagon, bofrateto,« li salutis.

»Kia bofrateto?«

»Sendube bofrateto, la afero estas neevitebla. Tilma mem al mi konfesis kaj ankaŭ nia maljunulo scias.«

»Sed mi nenion scias.«

»Jen, kiel, vi volas malkonfesi. Ne helpas. Mi jam verseton tiurilate faris:

»Ho vi Auli el Marĉrando,
de nia Tilma la trompanto ktp.«

Sed tion mi ne diras sincere. Bravulo vi estas! Nur Tilman vi devos edzinigi.« – »Mi sĥn ne volas.« – »Jen kiel. Kial do ne?« – »Nigrulino sĥ estas, simile al ...« – »Kia gravajô, ke nigrulino. Kiel diris la mortinta Kustas el Kôrveserva? Kvankam la blankulino estas bela kiel angêlo, tamen la nigrulino, diablino, al mi pli placâs.« – »Li diru, sed mi sĥn ne toleras.« – »Tiel, vi ne toleras,« malfermegis Petsu-knabo la okulojn. »Nu, do venos polico, jugêjo.« – »Kia gĥ estas?« – »Tiaspeca gĥ estas, ke kiam vi eniros, vi pro timo plenigos viajn pantalonojn kaj kiam vi eliros—se oni vin entute permesos eliri tiam ...«

Petsu-knabo rompis la frazon, jêtis sfoneton al birdo, turnigânte sur unu piedo.

»Kio estos tiam,« demandis Auli strecâtente.

»Tiam vi malbonodoros la tutan vivon.«

»Tiam mi tien ne iros.« – »Do vi edzinigos Tilman.« – »Ec ĉenpense mi ne havas.« – »Tiam venos kaj forkondukos vin la regâ gëndarmo en rugâj pantalonoj kaj kun ora sabro.« – »Kien?« – »En mal-liberejon. Mi diras al vi, knabo, tie la vivo ne konsistas el mielo-lekado. Mi sciigus al vi ĉion pli detale, sed maljunulinacô hejme ekgrumblos, se mi revenos tro malfrue. Konsideru la aferon! Mi ec ĉe parolus, nur câr mi estas via bona amiko ...«

»Sed mi opiniis, ke vi klopodadas por Tilma.«

»Kiom gravas por mi Tilma. Sĉakaŭze mi ec ĉorelon ne movetus. Nur viakaŭze mi ekparolis.«

»Sed kiamaniere mi sĉn edzinigu,« demandis timigite Auli.

Petsu-knabo premis fingron al la nazo, sĉvis poleksungon inter la dentojn, sĉjnigis sin pensanta.

»Hjes, mi ne bone konas la aferon, neniam mi gĉs nun edzigĉs. Demandu Tilman mem, verdire la afero sĉn pleje koncernas.«

Tiel dirinte li foriris kaj lasis Aulin en pensoj zorgoplenaj, kies rezulto estis vizito de Auli al Tilma.

»Aŭdu,« li ekparolis hezite. – »Mi aŭdas.« – »Li-via knabo-diris ...« – »Ne mirige, ke li diris. Kiam li ne diras.« – »Tion, ke ...,« Auli ekserĉis la vortojn. – »Kian tion?« – »Ke ...« La vorto konvena ne trovigĉs. Ankaŭ Tilma neniel penis al li helpi.

»Do mi devas vin edzinigi,« rekte elpafis Auli.

Tilma malfermegis la okulojn.

Kaj nun rakontis Auli la tutan historion kun cîuj jugâdoj kaj malliberigoj.

»Ah, jes, tute vere,« vervege asertis nun ankaŭ Tilma. »Ne alie, vi min delogis kaj devas ankaŭ edzinigi.« – »Se mi devas, mi edzinigos,« konsentis Auli. – »Sed la afero havas hokon. Ni devas havi posedajôn por vivi.« – »Posedajôn. Cû vi ne havas?« – »Ankaŭ vi devas havi.« – »Mi ne havas. Kie mi estus gîŝ ricevinta?« – »Nu, vi do devos havigi.«

Kaj nun sekvis instrukcioj, *kiel*. Forpreni el la hejmo cîon pli malpli bonan kaj alporti al sî, Tilma, por la estonta kunvivo. Tilma tiel bone scipovis arangî la aferon, ke Auli farigîs sîa obeema, senvola sklavo. Kvankam komence estis malagrabla sfeladi; malagrabla cêesti, kiam hejme oni sercâdis ion perditan, aŭ cê kunhelpi cê senutila sercâdo kaj aŭskulti la insultadon de la aliaj, tamen cîo cî ne povis efiki tiom, ke Auli povus forlasi la malvirton, kiu cîam pli kaj pli enradikigîs en la animo. Ne helpis la donitaj al si mem cîufojaj promesoj: »Gî estis *lastfoje*, plu mi ne faros tiel,« câr Tilma turnis la aferon tiel lerte, ke Auli ne laŭ sîa ordono, sed ec spite cîujn sîajn malpermesojn sfeladis elhejme kaj portis al sî la sfelajôjn.

»Kion vi alportos,« demandis Tilma de malproksimate. – »Nenion mi povis ricevi.« – »Bravulo. Mi ec ne volas, ke vi alportu ion. Kaj kion vi, almozulacôj, havas por alporti.« – »Sed mi ja alportis.« – »Kiajn valorajôjn. Cê ni oni tiajôjn ec ne levas de la tero.« – »Vidu, la brilanta globeto, gî ja estis ajô.« – »Gî ja es-

tis? Cû estis, diru!« – Tilma ne konsideris la demandon respondinda.

»Kaj, vidu, tiu teujo kaj sukerujo kaj, vidu, tiu malnova poshorlogô de pacĵo kaj, vidu ...«

»Kaj vidu, kaj vidu, kaj vidu. Nenion mi vidas. Kion vi vidigas, se vi havas nenion por vidigi.«

»Cîujn mi alportis al vi. La teujo apartenis al Häilu, mi alportis gîn kun la tuta enhavo. Kiel Häilu sercâdis kaj ploris.«

»Estis plorindajô. Mi gîn tute ne volis.«

»Do redonu, mi gîn reportos.«

»Mi plu ne memoras, kien mi jêtis la forjêtindajôjn. Mi ja ne povis scii, ke iuj ilin tiel sâtas.«

»Nun mi alportos ajôjn pli bonajn.«

»Ektrovigîs portanto de pliaj bonajôj. Demandu prefere, cû vi havas ion pli bonan.«

»Ni havas.« Auli faris gravan mienon.

»Nekredeble,« sâjnigis Tilma dubon.

»Kredu ja. Kredu, se mi diras.«

»Mi ne kredas antaŭ ol mi vidos.«

»Tuj mi iros, alportos.«

»Iru, se vi volas, sed alporti vi ne devas.«

»Tuj mi revenos.« – »Ne venu! Entute ne venu plu!« – »Permesu do!« – »Mi ne permesas.«

Post longa insistado, Tilma permesis.

Auli kun vervego ekkuris hejmen, por plenumi sian decidon, sed hodiaŭ gî sâjnis ne tute facila: cîuj kvazaŭ interkonsentis malhelpi Aulin en la realigo de sia intenco, cîam iu kroma trovigâdis en la câmbro. Jen la patrino, kombanta sian jukantan kapon,

jen la avino, reveninta hejmen kaj sciiganta siajn eksterhejmajn novaĵojn, jen la patro aŭ Häilu enirantaj tute senatende pro nesciataj kialoj. Kvazaŭ gardostarantoj ili alternis laŭvice, tiel ke Auli preskaŭ malesperis: kiel ili ne komprenas kaj ne lasas lin por unu momento sola! Tiel ja neniam oni povos ion forporti de tie ĉi. Fine alvenis delonge atendita momento. Auli kunserĉis la necesajn objektojn kaj kasŝis ilin cêbruste. Gŭste li volis eliri, kiam li rekte sur la sojlo renkontis la patron.

»Kien vi ree kuradas, se vi hejme ne restadas,« koleretis la patro kaj reirigis Aulin en la cāmbron.

Tuj la patro ekserĉis ege grumblante.

»Mi ne komprenas, kien la aĵoj perdigās.«

»Kio al vi mankas,« demandis la patrino.

»Nun perdigiŝ mia porcelankapa pipo. Bubo, me-leagro, cŭ vi ne vidis?«

»Kiel li gŭn povis vidi. Sercŭ ja, kie vi mem gŭn metis.«

»Mirindajŭ,« murmuris la patro, prenis anstataŭe alian pipon kaj eliris kracŭnte.

Auli ne sentis sin tre agrable dum la lasta sceno: la serĉita aĵo troviĝis cê lia brusto kaj gŭa porcelankapo, tusŭnte la nudan korpon, estigis senton abomenan. Krom tio, la timo—la patro povas cŭumomente rimarki, ke pri la cêbrusto de Auli ne cŭo estas en ordo—kaj la bedaŭro, ke gŭste li, Auli kaŭzis la cŭgrenon de patro, tre malplialtigis la humoron. Sŭtis ja la patro treege la pipon, kiu estis donaco de lia frato—la onklo de Auli—, kara memorajŭ, cŭr la donacinto

mem jam mortis. Aulin interesis la pipo kiel objekto bela, câr sur gîa blanka kapo estis pentritaj rugâj floroj kaj tre diverskoloraj ekzotikaj birdoj. Tiaaspekta ajô versâjne placôs ankaŭ al Tilma kaj eble gî estas iel necesa ankaŭ por la kunvivado estonta.

Kiam la patro eliris, ankaŭ Auli volis forkuri por viziti Tilman.

»Kion vi kasâs cêbruste,« demandis la avino.

»N-nenion.« – »Montru al mi.« – »Estas la câpo, nu,« mensogis Auli, kaj evitante la avinon, kiu videble havis la intencon palpi lian cêbruston, li eliris tra la pordo kaj—jam estis malaperinta.

»Kie vi estis tiel longe,« koleretis Tilma. – »Ne eblis pli frue.« – »Bone, bone, montru viajn trezorojn!«

Cîfoje Tilma estis plene kontentigita, sed Auli ne sentis sin tre oportune: lia konscienco ege lin ri-procâdis pro la faritaj malbonajôj.

Neniu el ambaŭ infanoj rimarkis, ke tre proksime al ili troviĝis iu, kiu fervore observis, atente aŭskultis kaj cîzis profunde en sian memoron cîon viditan kaj aŭditan.

La boonklino de Altpere neniam venis kun bonaj informoj. La plejan malbonon antaŭsignis tio, kiam sî venis en la plej bona humoro: tiam sî certe havis en rezervo ion precipe kruelan, per kio sî povis trafi la alian rekte en la centron de la koro. Sî ne tuj eksplodigis sian bombon: alrulis gîn malrapide simile al tio, kiel lerta piedpilkludanto proksimigas la pilkon al la pozicio de la kontraŭa partio—malrapide kaj singarde, nerekte kaj ne senpere, gîs kiam li atingas

la distancon konvenan, de kie estas piedbatebla golo sendisputa kaj certa, neevitebla kaj nekontraŭstarebla.

La patrino eksentis doloran premon ĉe la koro, kiam ŝi vidis la boonklinon venantan tre miel dolcĉa, kun brilanta ridego sur la grasmalseka brikerugĉa vizagĉo. Certe kunhavis la gastino ion ekstreme malbonan, kio estis kasĉita en la plej sekreta angulo de ŝia novajŝako. Se oni almenaŭ povus diveni, de kia flanko ŝi ekbatos, sed ne tiel facile ŝi elludos sian atuton: komence ŝi disvolvas vian tutan animon, poste revolvas en bulon, oleas, kaj kiam vi malpleje atendas, trapikas per stango kaj ekbruligas.

»Bonan tagon, Marcĉanda parencino,« kriis la boonklino de Altpere jam de malproksimete, »kiel vi fartas, jam delonge mi vin ne vidis.«

»Certe delonge,« konsentis la patrino.

»He, fieracŭlino, vi min ne vizitas, ĉiam *mi* devas veni al vi, kvankam mankas al mi tempo.«

»Ankaŭ mi ne havas multe da gĉi.«

»Ne tiajn zorgojn vi havas, kiajn mi. Ĉe vi ĉio, ĉio plie prosperas. Mi ne komprenas, kiel vi tion scipovas aranĝi.«

Nun la patrino estis certa, ke Altpere venis kun ia Hiobsciigo, sed la diroj havis sencon tiom ĝeneralan, ke laŭ gĉi oni ne povis diveni la karakteron de la sciigo. Post kiam ili iomtempe ĉirkaŭvagadis, tion-alian inspektis, bagatelajĉojn parolis, la patrino invitis la gastinon en la cĉmbron.

»Kion mi tie? Pli bone estas kusî sur la herbajô, varmigi la orelojn kaj babiladi. Auli-knabo, cû vi ne venas saluti la boonklinon? Jen kiel, ec řekoni min li ne volas! Nu, kiel vi fartas? Nia Lullu jam delonge atendas vian viziton: ankaŭ nun sî diris, ke mi demandu, kiam vi venos.«

Auli sentis sin kvazaŭ sur karboj ardantaj. Prefere li estus sfele fugînta sed la boonkline malhelpis la intencon.

»Venu cî tien, fileto, mi frakasos sur via verto kelkajn pedikovojn.«

Sî tiris Aulin al si, metis lian kapon en sian sinon kaj ekcâsis en la hararo. Panjo kaŭris apude kaj prenadis el la silikvoj la fresâjn pizograjnajn por poste kuiri al tagmangô.

»Lullu certe atendas vian viziton,« ripetis Altpere simile, kiel se bona vinkonanto gûadas la guston de vino per sia lango en la busô. »Espereble ankaŭ por sî vi alportis el la urbo belegan donacon, ec řli belan ol por Tilma de Petsu.«

»Kio!« saltlevigîs la patrino; la argila ujo frakasiĝîs, pizograjnaj disruliĝîs sur la herbajô. »Donaco por Tilma de Petsu. Kian putrabortajôn vi eligas.«

»Oj, oj, parencino, kial vi tiel koleras. Se mi tion scius, nenion mi estus dirinta.«

»Kie li, ranacô, havigis la donacon kaj precipe por Tilma de Petsu.«

»Nu, mi opiniis, ke vi farigîs milionuloj kaj nun fordonacas cîŭjn malnovajn ajâcôjn, por vi superfluajn.«

»Nur parolacû!«

»Vere kaj sincere mi diras. Mi opiniis, ke se vi ja fordonacas, do prefere al viaj parencoj, kial vi devas doni cion nepre al Petsu-oj; ankaŭ inter la propra parencaro troviĝas multe da mizeruloj.«

»Aŭdu, kion tia parolo signifas?«

»Kion alian ĝi signifus, kiam Petsu-maljunulo ja havas en la poso la horlogon de via patro, en la buso lian pipon, la maljunulino portas vian flavan kaptukon kaj strian antaŭtukon. Tilma-si havas ajon septcent, mi ne havis tempon por pli detale inspekti, mi kuris-kuretis, trot-trot, ĉi tien, ke eble ankaŭ mi ricevos ion, antaŭ ol ĉi estas fordonacita.«

»Kiel ili povis ricevi,« ekdiskutis panjo senkonsile.

»Ĉu mi scias,« estis la venenoza respondo de Altpere, »kion mi, malsagŭlino, povas scii. Mem vi ja estas superflue sagi, viaj infanoj des pli. Kunmetu la kapojn, eble elserĉiĝos la vero.«

Si diris, levigis, ekiris, svingante saluton per la jupovosto.

»Auli!«

La genuoj de Auli ektremis, sajnus rompigis pro malforto.

»He! Kial vi faris tion!«

Auli eksentis en la gorgo sufokan premon. Li atendis: nun okazos io terura, sed nenio okazis. Panjo turnigis kaj iris en la kambron. Auli faris kelkajn pasojn direkte al la pastejo, sed haltigis sin: kial tien? Kaj kien entute? Senhelpe, malkuragiĝinte pro la trafinta lin katastrofo, li sin trenis antaŭen sencele,

sendezire, kun sola sia kunulo—la malespero. Kaj ree, kvazaŭ tirite de ia mistera forto, la piedoj portis lin al la picebrancâ kabanacô en la arbustaro sur la pasfejo de Petsu. Li eniris, kusîgîs al la muska kusêjo, fermis la okulojn kaj deziris forgesi pri cîuj kaj pri cîo.

Subite ekfrapis lian konscion largâ lumstrio, kva-zaŭ oni malfermus pordon el helega câmbro en malhuman nokton. Tio estis *tio cî*. La songô dum la nokto de fulmotondro. La fulmo jûs frapis en la domon kaj trafis lin. Cû ne efikis la sciigo de boonklino de Altpere simile al fulmofrapo kaj cû ne kusîs li, Auli, tie cî surtere? Kaj la Patro Cîela sciis jam tiam, sed faris nenion por forigi la katastrofon. Aŭ eble li faris, sed Auli ne suficê kontraŭstaris al la malbono? Sed kion povas iu simila al Auli kontraŭ fulmo aŭ tondro, kion li povas fari al ili?

Tagbruo zumadis ekstere. Mil oraj radioj, blujaj cîelstrioj kaj brilaj makuloj penetris tra la brancôj en la kabanacôn. Cîrkaŭpromenis malforta venteto, sunorunitaj polvoj fajreris kaj dancis, sonoj kaj odoroj vetkuris, sur la lango amaris la gusto de kumeno kaj dolcêtis tiu de kamomilo. Estu ja ec cîo finita, jêtita ec la lasta jêtkubeto, al tia sorcforto oni tamen ne povas kontraŭstari: gî trapenetras la tutan estajôn, trasorbigas la homon de verto gîs plando. Unue fordegelas la stultiga malespero, poste pliklarigâs la penso, pliakrigâs la doloro, naskigâs bedaŭro kaj deziro, ke cîo cîtute ne estus okazinta; fine la espero, ke ne cîo estas perdita, trovigôs eble ia

elirvojo. Iom post iom la suferoj plimildigâs, alvenas dormo, forgeso, ripozo—por kolekti novajn fortojn.

Aj, kiel bone estas! Estas printempo; da negô nur kelkaj makuletoj, juna sekalo verdas, cîelbluo floras en blankaj nubofloroj; malsupre en valetoj, sur frakseno gaje fajfadas sturnoj. Auli volas kuri ekstere por ilin aŭskulti, sed panjo ne permesas. Tamen, foje li povas kasîre transigî la sojlon.

»Panjo, Auli jam eliris,« sciigas Hâilu.

»Do li jam eliris. Rapide en la câmbreon, kial vi tie frostetas!« — »Mi ne frostetas.« — »Tuj eniru!«

Auli venas. »Panjo, cû vi scias, kiel la sturnoj kantis.« Kaj *kiel* ili kantis. Tute en homa lingvo. Jen kiel!

»Venu-prenu, venu-prenu,« invitis la sturnopatri-no la idojn por ilin mangîgi. — »Panmolajô, panmolajô,« sî diris disdonante la mangâjôn. — »Stulte-multe, stulte-multe,« sî riprocîs avidulojn.

»Ej, vi petolulo,« ridas panjo.

Auli opinias tiun bonhumore diritan »petolulo« ia laŭdego kaj gôjegas.

»Petolulo, mi estas petolulo,« li cikonidancas sur unu piedo. »Hâilu, mi estas petolulo, avino, mi estas petolulo.«

Sed neniu koleretas: Auli ja estas tiel eta, ke li ec[^] ne scias, kion signifas petolulo. Ravege esti tiel eta, ke oni ec[^] ne bezonas tion scii.

Kaj Auli gôjas kaj cîrkaŭsaltadas, kiom li nur volas. Ripetadas sencêse: »Petolulo, mi estas petolulo.«

»Certe vi estas petolulo, maljuna Aulacô,« kolere-
tas Häilu volvanta fadenon, »vidu, en fadenajôn vi
vin volvis.«

»Forprenu la fadenon,« ordonas panjo.

Häilu forprenas, pasâdas kun fadenbulo cîrkaŭ
Auli, sed cîam pli kaj pli envolvas Aulin.

»Kion vi nun,« eklamentas Auli, »vi ja cîrkaŭvolvas
al mi cîam pli da fadeno.«

»Jes mi cîrkaŭvolvas, vi—petolulo,« koleretas Häilu,
»mi volas vin tute en fadenajôn, ke vi neniam plu po-
vos eligi.«

Aj-aj, kion nun fari? Auli eksîras la fadenajôn, sed
Häilu cîrkaŭvolvas al li cîam pli kaj pli novajn
ringojn.

»Panjo, rigardu, kion faras Häilu!«

»Jes, rigardu, kion faras Häilu! Kion sî do faras?!
Kaj kie sî estas, via panjo?!«

Kaj vere: panjo ne cêestas. Ankaŭ Häilu estas ne
Häilu, sed Tilma.

»Aŭdu, Tilma, ne cîrkaŭvolvu min per fadeno, mi
ne plu povos eligi.«

»Necesas al vi eligi,« murmuras Tilma kaj cîrkaŭ-
volvas al li la korpon, la brakojn, la gambojn, fine lin
tutan, ke li eĉ ĥareton ne povos moveti.

»Nun vi vidos, kion mi al vi faros,« sî minacas.

Aj, kia terura granda nigra araneo envolvis Aulin,
kiel malgrandan musêton, en sian araneajôn kaj vo-
las lin ekmangi, sed jen—tie etendigâs fingroj blan-
kaj, silke-molaj kaj sfale-tenecaj. Ili kaptas la mons-
tron, jêtas teren sub la piedojn, kie gî estas tretfra-

kasita. Nun disvolvas la fingroj la araneajôn, fadenon post fadeno, kaj liberigas la kaptiton, kiu perdis jam cîan esperon.

Iom post iom, kvazaŭ tra nebulo, penetras la konscio. Ombroj vesperaj descendas, ventoblovoj kvietigâs, la okcidento estas plena de flavaj floroj kaj rozetaĵoj trembriloj. Auli ektimas la solecon, la malsato lin ekadmonas. Farigû kio ajn, tie cî resti li ne povas, li devas hejmeniri, ili traktu lin laŭplacê. Li ekiras, komence malrapide poste cîam pli rapide, gîs fine li kuregas kun freneza hastego. Sed ju pli proksimigâs la domo, des pli malrapidigâs la hasto. Fine la piedoj malfortigâs, li haltas. Ne, li ne kuragâs: nun ili hejme scias cîon, kun kia vizagô li aperu sub krucfajro de kondamnantaj rigardoj, kiel li akceptu la vicbastonadon de severegaj vortoj. Gî doloras pli ol la ordinara insultado aŭ la plej forta vergado, kiu atakas, tordas, mordas, doloras, sed kiam gî cêsas, ree cîo estas bona: kaj la suno brilas kaj birdoj trilas, kaj la okulo ridas kaj koro subridas. Sed cîokaze tiaspeca rapida aerventolado ne estas ecîmagebla. Auli penas imagi al si la hejmon kun la hejmanoj. Tio, kion li supozas tie vidi, estas tiel malesperiga, ke Auli tuj sin turnas kaj ekiras kontraŭdirekte, nudpiede tra malvarma roso; kvankam timeteme, sed tamen iras. Jam vidigâs la kabanacô tra krepusko. Tie—aŭskultu, cû oni ne parolas? Jes, sendube. Auli rekonas ecîla vocôjn: tiu de Tilma kaj de iu fremda, evidente de pasfisto el Kôrveserva.

»Do vi forkuris elhejme?« – »'Es,« respondas Tilma, versâjne frotante per fingro la palaton. – »Sed kial?« – »Kun sî ne eblas sêrci sêrcojn, sî ne similas al la homoj cîtieaj. Panjo diris, ke ecĉla intestojn sî travidas.«

»Pri kiu sî parolas,« demandis Auli en si mem.

»Sendube sî forprenos la ajĵojn,« diskutas la pasĉtisto el Kôrveserva. – »Sî prenu, se nur min oni ne kaptas.« – »Eble poste ankaŭ vin oni gēnos.« – »Ili nur provu! Cŭ Tilma de Petsu kulpigās pro tio, ke Auli de Marcĉando sĉeladas? Cĉam oni kriacĉs, ke Petsuoj sĉeladas, nun oni rigardu, kie nestadas la cĉĉsfelistoj.«

Auli miras, ke gŭste Tilma povas paroli tiajĵojn.

»Sed kiel li–,« ekparolis Kôrveserva.

»... tia muknazulo, tion kapablis? Nu, cĉar nia knabo lin sĉcrtrompis.«

Jen kiel! Do Petsu-knabo lin sĉcrtrompis?

Do tiaj estis la aferoj.

»Kaj kie li mem nun troviĝas?« – »La Marcĉandanoj eble ankoraŭ sercĉs lin en la arbaro.« – »Dio sci-as, kion tiu frenezulo faris aŭ kien li iris. Eble li falis en sĉĉimejon.« – »Laŭ mi li falu ecĉen dek sĉĉimejojn samtempe, min la afero ne koncernas. Prefere mortu tia acŭlo!«

Auli sufcĉe aŭdis. Nun rapide hejmen, antaŭ ol revenos la sercĉantoj. Poste farigŭ kio ajn.

Hejme troviĝis nur Hĉilu. Sĉ akceptis la reveninton ne tre afable.

»Jen vi revenis, cĥfonisto! Cŭ cĥ Petsuoj ne sufcĥ bone vi fartis? Aŭ vi venis por ion sfeli?!«

»Ne koleru, kara franjo!« – »Mi ne estas plu via franjo.« – »Kio vi estas do?« – »Mi estu kio ajn, nur ne fratino de sfelisto.« – »Pardonu, kara fr–« – »Ne diru plu la vorton! Mi ne volas, ke vi min tiel nomu.« – »Sed kiel alie?« – »Neniel. Por vi nomon mi ne havas.« – »Häilu!« – »Nu?« – »Aŭdu!« – »Mi aŭdas.« – »Se mi nun promesos, ke neniam, neniam plu mi faros ion malbonan, cŭ ecĥtiam vi ne –?« – »Ne.« – »Häilu.« – »Jen mi estas.« – »Cŭ vi sincere –?« – »Sincerege.« – »Mi ne povas tiel.« – »Mi bonege povas.«

Auli ekploris.

»Nu, nu, kio nun farigĥs?! Negĥ degelas, de tegmentrandoj gutadas.«

Auli ecĥlie plorigĥs.

»Silentu jam, ne artifiku!«

Iom post iom ekdegelis la glacio.

»Do bone, cĥfoje mi pardonas.«

»Jes?« En la demando aŭdigĥs gaja ekscito.

»Jes, sed bonege memoru, lastfoje tio estas, neniam plu mi pardonos poste.«

»Estu lastfoje. Neniam plu mi faros ion malbonan.«

Necesis revoki hejmen la aliajn, kiuj ankoraŭ cĥrkaŭvagadis en la arbaro sercĥnte Aulin. Auli kaj Häilu eliris. La nokto estis malhela kaj la krepusko plena de roseroj kvazaŭ steloj, kaj de steloj kvazaŭ roseroj. Tre malfruigĥnta radio kusĥs brilante laŭlonge de la cĥelo kvazaŭ fajra glavo de kerubo. De tempo al

tempo ekbriletis la grenfulmoj, pro tio la rozkolora nebulo paligis kaj la silike-griza surfaco de la lageto eligis fajrerojn. Malfortaj ventoblovoj ŝfeliradis tra arbustoj, implikiginte en la densa foliaro.

Häilu ekhvis: »Uu!«

Uu-uu-uu-uu-uu-uu, ehâdis en arbaroj kaj boskoj; komence, en la pli proksimaj, pli laŭte, kaj pli klare poste, en ĉiam pli malproksimaj, ĉiam pli mal-laŭte kaj pli obtuze, ĝis fine la voko, ie en senlimo, eksilentis kaj mortis.

»Revenu!« vokis Häilu.

Venu-venu-venu-venu-venu-venu, admonis la ehô.

»Auli estas hejme.«

Hejme-hejme-hejme-hejme-hejme-hejme, moke ripetadis la arbaroj kaj boskoj.

Pasis kelka tempo, ĝis kiam aŭdigis respondo:

»Ni aŭdas-aŭdas-aŭdas-aŭdas-aŭdas-aŭ...das.«

Kaj post momento:

»Ni venos-venos-venos-venos-venos-ve...nos.«

Kontentigitaj per la respondo, la infanoj eniris la domon.

La pordanso klaketis. Auli timtremetis: jam ...

La alveninto, stariginte malantaŭ Auli kovris liajn okulojn per la manoj.

»Kiu?«

Auli primeditis. »Mi ne scias,« li diris.

»Kiu?«

»Nu, divenu,« instigis lin Häilu.

Auli tamen ne ekkonis, li palpadis la manojn, manikojn.

»Kiu?«

»Baptopatrino, vi,« li ekjubilis subite.

»Kiu do alia, vi, malbona knabo.«

Sî eksidis, prenis Aulin al la genuoj kaj ekpincîs lian nazeton: »Kiun vi amas?« – »Vin.« – »Kiun ankoraŭ?« – »Panjon.« – »Kiun ankoraŭ?« – »Pacĉon.« – »Ankoraŭ?« – »Häilun, avinon.« – »Ankoraŭ?« – »Neniun plu.« – »Diru, kiun ankoraŭ?« – »Kiel mi diru, se neniun plu ekzistas.« – »Diru!« – »Diru: nazon!« subdiris Häilu. – »Nazon.« – »Sed ne Tilman?« – »Plu ne.« – Nur nun liberigîs la malfelicâ nazo.

»Atentu, malbona knabo! Kiom mi por vi klopodadis: cĉon forportitan al Petsuoj mi reportigis.« – »Cĉon reen?« – »Kiom nur estis forportita.«

»Ho, baptopatrino!« Auli plu ne sciis, kion diri. Do pri sî Tilma de Petsu parolis. Se Auli divenus tion, li jam tiam ne estus plu zorginta. Jen kia felicâ fino al tiel malfelicâ tago, al la tuta malfelicâ afero. La baptopatrino nun arangû cĉon, Auli ne bezonas stari vid-al-vide kun siaj rigoraj akuzantoj.

»Mi volas dormi,« li subite diris.

»Sed vi ja ne mangîs.«

»Ne, ne,« li asertis vervege, »mi ne volas mangî.«

Forigî kiel eble plej rapide, antaŭ ol la aliaj revenos. Forigî de la plej unua ekscititeco, de riprocôj, insultoj, admonoj, de demandoj kaj insistoj.

La baptopatrino sâjnis kompreni kaj kunsenti. La vireto baldaŭ trovigîs sub la litkovrilo kaj simulis tu-

jan ekdormon. Sed tamen li maldormis, en cîu nervo febra ekscito, en cîu cêlo maltrankvila atendo: kiel cîo cî finigôs. Malgraŭ la cêsto de la baptopatrino li ne povis subpremi la timon, ke ili tamen ne lasos lin trankvila, sed lin demandesploros.

Tie—atentu—cû ne aŭdigâs plilaŭtigânta parolbruo, cû ne tondretas alproksimigânta pasâdo: la patro eble kondukas hejmen ankaŭ cêvalon; kiu alia pasâdus ja tiel bruege?

La pordo malfermigîs. »Kie li estas,« oni demandas trans la sojlo.

»St,« avertas la baptopatrino kaj eliras tirante kun si la demandinton. Auli pintigas la orelojn, sed aŭdigâs nenio krom flustrado, kiu sâjnas ehâdi de cîe; de tempo al tempo aŭdigîs duonlaŭte dirita vorto aŭ fragmento de frazo, ne suficâ por plena kompreno.

»Kiel vi eksciis pri la afero,« demandas iu laŭtvocê kvazaŭ forgesinte sian rolon.

El la duonvocê dirita respondo de l' baptopatrino aŭdigâs klare: »Onklino de Mæltpere.«

Poste oni denove flustradas kaj duonvocê murmuradas. Malgraŭ cîuj penoj de Auli, li nenion plu povas kompreni. La vana atentostrecô lacigas, la langvoro pli kaj pli ekregas la etulon, gîs fine li ekdormas, laste pensinte: »Kiel beno, ke la onklino de Mæltpere sciigis al la baptopatrino! Kiel bone, ke la baptopatrino venis!«

La tagigô estis tia, kvazaŭ ia subakvigînta mondo-parto levigûs malrapide al la akvosurfaco. Kvazaŭ tra nemezureblaj akvotavoloj trasorbigîs komence mal-

forta lumeto, en kiu cŭj objektoj sâjnis malklaraj, strangaj, groteskaj. Ruinigitaj estis la formoj kaj koloroj, nur strecŭnte, vipinte la memorkapablon oni povis ilin diveni. Iom post iom pliserenigŭs, la konstruoj farigŭs pli fiksliniaj, la koloroj pli naturaj, aperis detaloj, nuancoj. Gŭ estis transiro, de infanaj desegnadekzercoj al vera arto. Cŭam pli heligâs, pli lumigŭs, pli serenigŭs, cŭam pli laŭte kaj kompreneble aŭdigŭs la vocŭj kaj sonoj, gŭs fine eligŭs el akvo la okuloj kaj oreloj kaj vi trovis, ke vi alvenis en grandan gŭjplenan festotagon.

»Auli, cŭ vi ne vekigâs?«

Ha, estis la baptopatrino. Sed Auli ne volis ellitigŭ. Kvazaŭ li ree estus malsana. Jam la duan fojon cŭ-somere. Kaj kiom komunan sâjnis havi ambaŭ okazoj. Ambaŭfoje oni lin allogis, trompis kaj ambaŭfoje kaŭzis la malfelicŭn knabinoj. Unuafoje lia propra fratino, aliafoje Tilma de Petsu, fiulino, kiun pli frue li entute ne toleris. Unuafoje oni lin resanigis en la urbo, sed nun—? Al Auli sâjnis, kvazaŭ li nun bezonus pli zorgeman kuracadon; kvankam li sentis nenie doloron, tamen li supozis la malsanon tiom malica, ke sen doloro gŭ lin ekregis, lian tutan korpon uzurpis. Li sciis, ke li ankaŭ estontece ne povos kontraŭstari, se Tilma igos lin fari ec ĉpli malbonan ol gŭs nun.

»Baptopatrino!« — »Jes.« — »Mi ne povos, se Tilma ...«

»Vi nun venos al mi. Tilma ne povos tien—« — »Aj, kiel bone! Sed—« — »Nu, kio estas?« — »Sed kie restos

Häilu? kaj panjo? kaj pacĵo? kaj avino?« – »Vi ofte ilin gastados. Ne en la fino de la mondo ni logâs.«

Sed cĥo cĥ malmulte konsolis. Ree foriri el la hejmo, disigĥ de parencoj, konato, amato ...

»Mi ne povas.« – »Estas ja malfacile. Konsideru!«

Auli ellitigĥs, sin vestis, sed la tutan tempon li konsideradis. Jes, sed kio farigĥs sen baptopatrino? kaj kio okazos, kiam sĥree foriros? Estis malfacilege decidi. Rememorigĥs cĥuj mizeroj de la lasta tempo. Se Auli restos tie cĥ, certe ili ne cĥsos: Tilma sendube lin iel delogos.

»Nu kiel estas la afero,« demandis la patro, kiam oni sidis cĥ matenmangĥ. – »Mi ne scias certe,« diris la baptopatrino, »Auli versâjne ne volas.« – »Do li ne volas.« La patro sâjnis ekscitita. »Kion li, porkido, volas. Iu alia kius la manon, sed li ne volas.« – »Kion vi nun-?!« – Panjo cĥsis ec ĥmangĥ. »Kvazaŭ lupo por sia propra infano.« – »Tia infano! Prefere li ne ekzistu plu!«

Auli paligĥs kaj ekskuigĥs. La mangĥpeco haltis en la gorgĥ. Tiam li ekstaris, iris al la baptopatrino, cĥrkaŭprenis sĥan kolon kaj flustris en la orelon: »Baptopatrino, mi konsentas.«

Cĥuj penege glutadis, kvazaŭ iu estis cĥrkaŭirinta la tablon kaj ilin laŭvice premsufokanta.

Post la mangĥo Auli inspektis en sia hejmo cĥujn lokojn, kvazaŭ li volus ilin enigi en siajn okulojn, en sian koron. Jen gĥ estas, la malnova griza domo el nerabotitaj traboj, kun muskokovrita tegmento, sur kies egĥ ekkreskis atriploj. La gazono plena de ka-

momiloj, plantagoj, akileoj, cê barilbrando urtikoj, post la grenejo grandfoliaj lapoj. Kiel dekorarboj la sorpujoj, kelkaj berarbustoj; inter betoj—karotoj, brasikoj—napoj la heliantoj, dalioj, sur terpombedoj la multkoloraj papavoj kun aroj da blankaj papilioj kaj zumantaj vespoj—abeloj. Meze de la korto la puto kun kadrajô, stango kaj sitelo; apude plenaj de akvo trogo kaj tino. Dekan fojon demandas Auli sin mem, kiel li povas estadi sen cîo cî, kio estis por li gîs nun *la hejmo*, sed tuj prezentigâs al li la rigora mieno de la patro, ehâdas en la oreloj liaj malmildaj senkompataj vortoj kaj li ekgêmetas: *li devas*.

Apud la pordo jam sîufegas la cêvalo jungita.

Necesas iri, adiaŭdiri al Häilu, al la avino, al Maa-sik; la baptopatrino volas ekveturi.

Häilu venis lin akompani.

»Vi nun foriras de ni.« — »Jes. Vi—min—plu ne volas.«

Häilu ekploras.

»Mi al vi diris ja nenion malbonan.« — »Ne, vi ne diris.«

Kaj nun rakontas Auli pri la patro, kiel li koleris kaj kion li diris.

»Al vi tie estas multe pli bone,« suspiris Häilu, »nur ke vi ne apartenas plu al ni.« — »Kiel mi ne apartenas? Al kiu do mi apartenas?« — »Mi aŭdis, kiam ili hieraŭ vespere diskutis. La baptopatrino adoptas vin—ili mem ne havas infanojn—kaj vi igôs ilia heredanto.« — »Kion tio signifas?« — »Vi ricevos cîon, kion ili havas: kaj domon kaj monon kaj ... Kaj cîon,

cĥon, cĥon, kion ili havas.« – »Sed cĥu mi ne povas aparteni samtempe kaj al sĥ kaj al vi?« – »Vi estos tiam ricĥlo, malsĥtos nin, malricĥlojn.« – »Ho ne,« mansvingas Auli, »mi cĥam preferos vin al cĥuj ricĥloj. Ne pro ricĥco mi foriros, sed ...«

Al Hĥilu farigĥs multe pli facile cĥe la koro.

La disigĥo ne pasis sen scenoj emociaj. Auli, laŭ la instigo de la baptopatrino iris de unu al alia, donis la manon kaj ripetadis: »Pardonu, estu sana!«

Neonion diris la patro severa, mallerte donis la manon Hĥilu balbutante ion, kion sĥ mem ne komprenis, sed panjo kaptis Aulin en la sinon kaj ne volis plu liberigi.

»Nun vi, infaneto mia, foriros,« sĥ lamentis tra larmoj. »Peco da karno de mia propra karno, peco de mia propra koro. Mem ni fortrancĥs, mem ni forjĥtas, elhejme malproksimen ni sendas, for de la patrino busĥo, for de la patrino koro, for de la patrino amprizorgo al fremduloj ni vin donas ...«

Longe-longe lamentis la patrino kaj ne povis cĥesi. Ankaŭ la okuloj de la patro malsekigĥs. Li venis de alia flanko kaj brakumis Aulin.

»Ne riprocĥu, fileto, se mi estis al vi eble tre severa. Vi, infaneto, ja ne sciis, kion vi faris.«

Ankaŭ Hĥilu trovis nun pli konvenajn vortojn.

»Restu cĥam mia bona frateto,« sĥ diris, »ne forgesu nin, kvankam vi fartos tie Dio scias kiel bone.«

Tiel oni supersĥtadis Aulin per karesoj, ke ili farigĥs sufokaj.

Fine la baptopatrino intermetis la manon kaj disigis sian sâfidon de la aliaj.

»Nun vi suficê penadis per malgaja disigô. Ni res-tigu iom por gôjplena revido.«

Oni ekveturis. Häilu sur la veturilpostajô, câr la vojo kondukis tra la pastejo. Auli refoje vidis la avinon kaj Maasikon. Maasik leke karesis la manon per sia raspa lango, la avino karesis la kapon kaj diris:

»Estu cîam bona infano, kaj Dio vin benos.«

»Häilu, kantu tiun kanton tre, tre longe, gîs kiam mi povos aŭdi,« petis Auli laste.

Häilu jam sciis, kian kanton la frateto pensis.

»Kiam karan patrodomon
plore adiaŭis mi,«

sî postkantis al la frateto. La veturilo pluruligîs, pli kaj pli malproksimigîs la sonoj, kaj kiam ili tute ek-silentis, ekregis Aulin nevenkeble dolora hejmsopiro, sed li subpremis gîm vire, dirante al si: »Vi devas.«

Ankaŭ la patro kaj patrino hejme aŭdis la kanton de Häilu. La koroj sangis, kiel la arboj, de kiuj ventego desîris dum printempa sukĉirkulado brancêgon kun peco da trunkokarno.

»Ehê, gêmadis la patro pendkape cîrkaŭpasâdante, »ni estus povintaj lin restigi hejme, ne fordoni al aliaj.«

La patrino ecêvorton ne eligis. »Se sî almenaŭ dirus ion, se sî ecêriprocûs, sed tia silentado,« pensis la patro kaj sentis sin kulpega.

La najbaroj maltrankviladis pro la »felicô« de l' Marcândanoj, ardante en si de envio, ecêde kolero:

Jen kiaj mirindajôj okazas, Mari de sakristiano adoptas Aulin de Marcândo. Pleje sonoris la boonklingo de Altpere:

»Jen kiaj maljustajôj okazas en la mondo. Frenezuleto kaj ŝfelisto igâs adoptito de ricêguloj. Mia Lullu estas bela kiel angêlo, sagâ kiel Salamono, prudenta kiel Paŭlo, sed nenia diablo ŝin volas.«

Kiom ajn granda estis la envio de cîuj, tamen tiaspeca lamentado ridigus ec ĉmortintojn.

»Ha-ha-ha,« amuzigîs la homoj pri la lamentado de la enviulino, »la angêlo, kiun ec ĉdiablo ne volas.«

En la nova hejmo regadis tia afablo kaj koreco, ke plimildigîs baldaŭ la atakoj de hejmsopiro, forgesigîs la pasintaj turmentoj kaj akcidentoj. Estas vere: kelkafoje, ec ĉen la plej gaja momento, alflugetis penso, pri la hejmo, pri la parencoj kaj deziro ilin vidi, kun ili paroli, sed tuj sekvis la scio: estas neeble kaj rezigno por la neevitebla. Oni devis esti dankema pro cîo, kion oni donis kaj tio ne estis malmulta.

Plej unue la hejmo nova-malnova sakristianejo kun kompare vastaj cîmbroj, kie al Auli estis permesite cîe libere cîrkaŭkuri. Precipe placîs al li la vastega konfirmaciejo, kiu plejparte estis plena de malpleno kaj kies muroj tiel mistere resonadis pasôn aŭ ajn alian sonon. La katedro, benkoj, fenestrobretoj, malnovaj kiel la gento de Noao kaj la Babela turo, sur- kaj enhavis skribitajn, gratitajn, skraptitajn kaj trancîtajn desegnajôjn kaj skribajôjn. Samspecaj skribajôj kaj desegnajôj ornamadis ankaŭ la murojn interne kaj ekstere. La arkaika polv-

odoro kaj laodoro de ligno vermoborita ne sentigis malplac. Nur vespere estis tie c mallume kaj timige, tiam Auli ne volus resti sola en la konfirmaciejo. Placis al li ankaŭ en la kuirejo kun cio vaporanta, boletanta, boleganta kaj kraketanta, kun kupro kaj latuno brilanta, kun blua kaj blanka emajlo, kun flameganta kuirforno kaj arderuga kuiristino. Sed ankaŭ en la aliaj cambroj estis sufice da hejmeco kaj oportuneco: tapisoj, mebloj, bildoj, floroj, tukoj, kurtenoj, ornamatoj kaj necesatoj, libroj, gazetoj kaj multaj, multaj aliaj katenis la atenton de Auli. Cie regis plac ordokaj pureco, unu el la plej cfaj simptomoj de kvietakaj egalpeza vivado.

Sama ordokaj pureco sternigis ankaŭ al la kortokaj bone prizorgata frukto- kaj legomgardeno. Gruzekovritaj vojetoj kun blanke kalkumitaj sfonoj cerande, sidbenkoj, siringolaŭbo, rektvice starantaj arboj kaj arbustoj, gazono kun tondita herbo, bedoj kun amasego da diverskoloraj floroj, aliaj kun legomoj, kie la brasikoj krevis por fierego kaj la rapojn necesis eltiri percivale el la tero, cfuj cf atestis pri la mano lerta kaj zorgema, samkiel la densa egale tondita picea heg, cirkaŭanta la gardenon. Cio estis tie ckvietakaj egalmezura, ec la grasaj bovinoj, remacadantaj en la brutejo, ec la pezaspikaj grajnoricaj grenoj kreskantaj sur la bonesterkitaj kampoj. La nura disonanco en tiu cf harmonia, egalmezura kaj kvietadomo estis la konfirmaciejo, odoranta je malproksima estinteco kaj je mortintaj tempoj, ho-

moj kaj pensoj, kaj kvazaŭ ne apartenanta al la vivo de la homoj ĉiĉieaj.

Aliflanke de la korto verda deklivo de monteto descendis ĝiŝ la gaje plaŭdanta rivereto, post kiu komencigĝis alta picaro. Ĉiĉe aliloke ĉirkaŭstaris nur kampoj kaj kampoj, kvazaŭ teksajôj diverskoloraj: la orkolora cejanoza sekalo, la verdaj somergrenoj, la rugâ trifolio, la rozete blanka poligono ĉiĉam pli grasiĝiŝ kaj saturis la venton per ĉiĉarmaj odoroj, tiel ke ĝiĉ fine maldiligentis blovadi kaj langvore ekdormetis.

Tiun ĉiĉ hejmon kreis la homoj vivantaj en ĝiĉ laŭ sia propra aspekto, tial ni konatigû ankaŭ kun ili. La animo de ĉiĉuj kaj ĉiĉo tie ĉiĉ estis la baptopatrino mem, agema, fervora, purema, ordema, sed tre afabla kaj koreca. Sĝiĉa edzo estis iom pli cedema, emis ofte kasĝiĉ sub la pantofloj de la edzino, sed esence tio ne malutilis: en la domo regis kortusâ paco kaj konkordo, ĉiĉo funkciis senbrue kvazaŭ masĝino lubrikita. Ankaŭ la servistaro—servisto, servistino, kuiristino, pasĝistino—scipovis trafi en unisono la ĝiĉeneralan harmonion de la domo, tial ankaŭ ilia vivo fluis same trankvile, kiel sub la monteto ĉiĉ arbara rando la zumplaŭdanta rivereto. En tiu ĉiĉ domo, inter tiuj ĉiĉ homoj, estis kvazaŭ sanatorio por animo malsana, ĝiĉan sanigan efikon Auli baldaŭ eksentis.

Perfekta igĝiŝ la nova hejmo ĝiĉste tial, ke ĝiĉ malgraŭ sia tuta pureco kaj ordo tamen neniel estis tute pedanta: trovigĝiŝ lokoj, kiuj restis ne prizorgataj, kiel la konfirmaciejo en la domo, la sovagâ montet-

dekklivo descendanta ĝis la rivereto, la lageto en la ĝardeno. Ili estis kvazaŭ ventoliloj, tra kiuj enigis fresâ aero; kvazaŭ rifugêjo, kie oni povis ripozi; de cîo limigita, mezurita, pritondita, farbita.

Dum tutaj tagoj Auli havis multe da kurado kaj klopodado en la domo, en la ĝardeno, cê la rivereto, sur pasfejo, en arbaro, sur kampo. Cîen li deziris atingi, cîe cêesti. Dum cîu havis sur sia loko sian okupon, Auli devis siakomprene cîon partopreni—observante. Kelkfoje li ec^kunhelpis laŭpove, sed helpopropoŝo oftege finigis per rifuzo.

»Permesu ankaŭ al mi sensêligi terpomojn,« ekzemple li proponis en la kuirejo.

»Nu provu, oni permesis afable.«

Sed baldaŭ la permeso estis nuligita: la laboro toleris nenian kritikon, la sêloj igis dikegaj kiel elefantaŭto, restis »okuletoj« neeligitaj, la sensêliganto mem malpurigis sin, fine li trancis en la fingron kaj ekploris.

»Nu jen,« koleretis la kuiristino kaj ne permesis aliffoje. »Ne vira okupo, esti terpommurdanto; ĝi decas nur por kuiristino.«

Auli interesigis pri cîaspeca laboro. »Permesu, ke mi«, estis lia cîama frazo. »Permesu ke mi falcû, permesu ke mi rastu, permesu ke mi fosu, permesu ke mi akvumu, permesu ke mi pasfu«, ekaŭdigis subite lia vocêto cêflanke de laboranto. Oni permesis kelkafoje: cîujn ege amuzis la verva partopreno de »sinjorido« en ilia agado; plie amuzis ilin rigardi, kiel li tion faris, kiel li ekscitigis, kiam la falcilpinto

enigŝ teren, la rastilo krocŝgŝ al io, la fosilo pusŝgŝ al ŝfono, la akvo el la akvumilo ŝprucis al li mem aŭ la brutaro ne obeis al li. Ili cŝuj amis tiun cŝetan sinceran kaj afablan knabeton.

»Laboreganto,« ili laŭdis bonkore, »ni cŝuj plenu-mas nur nian taskon, sed Auli okupas sin per cŝo.«

Laŭ la kompreno de Auli devis tiel esti, li kiel viro devis labori vire. Viro devis sin okupi per cŝo. Neniu surprizigŝ, se Auli en iu bela tago dirus: »Permesu, ke mi konstruu pregŝjon, aŭ, permesu, ke mi cŝar-pentu la ŝfuparon Jakoban, por ke angŝloj povu al-terigŝ kaj reiri en la cŝelon.«

Ocŝo—tiel nomis Auli sian adoptan patron—estis cŝaflanke atentinda persono: bonulo, sagŝlo, ricŝlo, popularulo kaj gajvivulo. Kie li trovigŝ, tie cŝam ehŝdis—cŝ kanto, cŝ ludo, cŝ ambaŭ kunkune. Se li iris en la kampon, baldaŭ ehŝ melodio post melodio, se li ne povis. Kelkafoje li kondukis Aulin en la pregŝjon, kie la infano aŭdis la potencajn tonojn de orgeno, en kiuj kunigŝ ventegmugŝdo kaj tondre-gado, gŝmoj kaj aklamoj de popolamasoj, furiozado de mallumaj potencoj, triumfa kanto de lumspiritoj kaj glorkantado de beatuloj al Sŝfido kaj Fiancŝno. Fininte la orgenludadon ili ascendis en la sonoril-turon, de kie videblis malproksimaj vidajŝ de cŝr-kaŭajŝ. Kampoj, herbejoj, boskoj sŝjnis nur divers-koloraj makuloj, muelejoj kaj kampardomoj similis al kartonaj infanludiloj, homo estis ne pli granda ol ranido. Al Auli precipe placŝ stari pli alte ol cŝuj aliaj kaj vidi la homojn tie malsupre tiel malgrandaj kaj

senhelpaj, ke li opiniis ilin frakaseblaj per fingroungo.

»Cû vi scias, kie trovigâs via patrodomo?«

Kaj li montris la lokon.

»Aj, kiel proksime,« miris Auli.

»Nu, ne tiel proksime, kiel gĩ sâjnas esti,« ridis la onklo.

Vere estis tiel: samkiel la hejmo malsupre sâjnis ridinde malgranda, tiel malpliigintaj sâjnis ankaŭ la tie travivitaj gôjoj kaj malgôjoj, kvankam iam ili estis tiel grandaj kaj potencegaj, ke ili kuntronis simile al ventoturnigô, levante pli alten ol nuboj kaj flugigante en mallumajn abismojn.

»Ocĵo, cû la Patro Cĵela trovigas pli alte?« – »Oni diras.« – »Cû multe, multe pli alte?« – »Evidente.« – »Do la Patro Cĵela ne vidas nin.« – »Versâjne li vidas.« – »Cû min ankaŭ?« – »Kial gŭste ne vin?« – »Mi estas ja tiel malgranda.«

Kaj Auli trovis la kaŭzon, kial la Patro Cĵela tiel malmulte atentis liajn suferojn: en tiom granda distanco li eble ne vidas Aulin. Samkiel Auli mem vidas el la sonoril-turo nur la hejmon, sed neniun el la hejmanoj. Tiam la onklo surprizis lin: metis antaŭ liaj okuloj ian instrumenton, kiun li portis per rimeno cĥ la kolo.

»Rigardu nun!«

Fine Auli adaptigis al la instrumento.

»Oj, vidu: panjo!«

Cû estis sĥ, aŭ Auli nur imagis tion, sed lia gôjo estis senlima: panjo, panjo estis videbla de tie cĥ. Kaj la

hejmo. Kaj la arboj. Kaj Maasik. Kaj Dio scias kio ankoraŭ. Maasik trinkas el la apudputa trogo. Kaj Häilu jen staras apude kun vergo en la mano. Kaj jen panjo mangestas. Kaj Häilu pelas Maasikon en la brutejon. Imagu do, kiel gôja estis Auli! »Panjo, Häilu«, li vokadis kaj preskaŭ elsaltis el la pantalono.

»Ili ne aŭdas.« – »Kial ne?« – »Malproksime.«

»Ne tre malproksime. Panjo certe aŭdas.« –

»Jen, panjo rigardas tien cî. Jen Häilu aliras al sî. Ambaŭ rigardas. Panjo etendas la manon niadirekte.« – – –

»Panjo do aŭdis, jes sî aŭdis, aŭdis,« jodlis Auli tiel ravite, ke ankaŭ la onklo domagiĝis lin seniluziigi.

Pasis kelke da tempo giĝis kiam Auli povis cêsigi la rigardadon kaj descendi el la sonoril-turo. »Ocĵo, ni baldaŭ revenos,« li diris petege.

»Certe ni revenos.« – »Sed se la Patro Cîela havas tiaspecan ...« – »Kion?« – »Tiaspecan tubon por rigardado, li certe ja vidas min.«

Auli ne komprenis, kial la onklo subite tiel gajigiĝis. »Ho jes, tion ni devas diri al onklo-pastoro, li zorgu pri tio.«

Li diris kaj kondukis Aulin en la pastorejon.

La pastoro kaj lia edzino estis tre korecaj kaj afablaj. Auli tute ne timis ilin, grimpis al ili en la sinon, preskaŭ en la busôn. Ili siaflanke dorlotis Aulin same kiel sian Lolin; kelkaj opiniis: ec ĉplie. Loli estis proksimume samagŭlino de Auli, blankakapa, facilpieda, samtempe hidrargo, fajrero, pinglo kaj turbo. Auli havis penegon kunagadi cê cîaj sîaj iniciatoj. Ankaŭ

nun sî volis tuj ricevi Aulin al sia dispono, sed la onklo retenis Aulin, rakontante al la pastoro, kiel Auli volis provizi la Patron Cîelan per lorno, por ke tiu lin pli bone evidu. Ambaŭ ridegis gîs larmoj.

»Do vi, eta vireto, dezirus por la Patro Cîela lornon?«

»Jes,« asertis Auli, »mi dezirus.«

»Auli, venu jam,« malpaciencis Loli.

»Do iru, iru al via kunulino!«

Loli havis ne malgravan planon. Aŭdinte pri la ideo de Auli, sî tuj volis gîn efektivigi,—alporti al la Patro Cîela la lornon. Teknikaj malfacilajôj sîn ne timigas, iel ja cîo arangîgôs. Kiom ajn Auli malaprobis la iniciaton, kiaj ajn argumentojn li trovadis kontraŭ gî, Loli ne cedis: malgraŭ cîo oni devos plenumi la intencon.

»Se vi ne kunvenos, mi iros sola,« sî decidis fine.

Al tio Auli ne konsentis: se la afero estis neevitebla, Auli volis almenaŭ kunhelpi el sia tuta koro, animo, menso, senso kaj povo, kvankam li ne sciis, kiel tion fari. Loli jam antaŭzorgis cîon necesan, tiel ke ili povis tuj ekiri.

»Sed ni ne scias la logêjon de la Patro Cîela.« — »Stultulo,« koleretis Loli, »la Patro Cîela logâs en la cîelo.« — »Sed kiel ni atingos la cîelon?« — »Cû vi vidas tiujn altajn pinojn?« — »Jes.« — »Cû vi vidas super ili tiun kuprokoloran nubon?« — »Ankaŭ la nubon mi vidas.« — »Do aŭdu! Plej unue oni devas grimpi al la supro de la plej alta pino. De tie oni facile saltas al la nubo kaj de sur la nubo kondukas ora

sfuparo rekte en la Cielon.« – »Ho,« entuziasmigis Auli, »cû de tie? Sed,« li dubetis, »mi ne vidas la sfuparon.« – »Supre vi jam vidos. Malsupre ĝi entute ne estas videbla.« – »Kial do ne?« – »Câr tiel ja cîu povus iri en la cîelon. Sed ĝi eblas nur al tiu, kiu kredas, ke tie estas sfuparo.« – »Mi kredas,« asertis Auli kun plena konvinko.

Ili jam atingis la pinojn kaj rigardis supren busmalferme kaj kurbkole, kvazaŭ du birdidoj dum mangôtendo.

»Necesus grimpi tien supren,« komencis Loli. – »Certe necesus,« konsentis Auli. – »Cû vi ne grimpus?« – »Mi ne scipovas.« – »Provu tamen!« – La provo malsukcesis.

»Vi ne scipovas,« koleretis Loli. – »Sed vi?« – »Mi? Knabinoj ne grimpas.« – »Ankaŭ mi neniam grimpis.«

Ili estis tute senkonsilaj. Pro eta kaŭzo la granda afero saĝnis malsukcesi.

»Kian miraklon vi tie atendas,« demandis subite de postdorse ies vocô, »kial vi rigardadas tien supren?«

Aj! Kiu do estis? Petsu-knabo.

»De kie vi venis,« demandis Auli konsterniginte.

»Mi ja pasfadas en la tria-kvara bieneto.«

»Kaj kiu vi estas,« interesigis Loli.

»Tiu–Petsu-knabo,« balbutis Auli.

»Pardonu, sinjoro Pets!«

»Kia Pets! Oni nomas min Johannes Tilmann.«

»Vidu,« mokis Loli, »do Johannes Tilmann. Kaj kial vi estas *tie ĉi*?«

Al Petsu-knabo ne placis la superema tono de Loli.

»Kiu estas tiu ĉi fieracâ knabino apud vi,« li demandis Aulin.

»Kia knabino, kia knabino, fraŭlino Loreida Kuldado, vi devas diri, ne knabino,« atakis Loli ekscitite Petsu-knabon, tiel ke tiu kuragŭlo ektimis kaj sin retiris.

Auli ne fidis al la propraj okuloj.

»Hej, bofrateto, vi ja ricevis varon!« diris Petsu-knabo al Auli, »sî ja pli kverelemas ol Tilma.«

»Kia bofrateto? Kia Tilma?« – Loli sufcîte malproksimigis de Auli.

»Sendube bofrato. Li estas la edzo de nia Tilma kaj Tilma estas mia fratino.«

Auli subterigŭs pro honto, sed Loli sentis sin plena mastrino de la situacio.

»Cŭ vere,« sî demandis. »Kaj vi opinias, ke mi al vi kredas? Ke mi ne scias, kiom agâj povas geedzigî.«

Petsu-knabo tuj decidis enpense, ke »la knabino ne lasas plenigi sian kapon per musôj« kaj cedis:

»Verdire, bofrato li jam ne estas, sed li devos nian Tilman edzinigi.«

»Ha,« Loli plie malproksimigis de Auli. »Kaj, se oni rajtas demandi, kial?«

»Câr–câr–,« Petsu-knabo trovis unuafoje en la vivo, ke al li mankas la vortoj.

»Daŭrigu, daŭrigu,« instigis lin Loli.

»Mi ne povas.«

»Ha, vi ne povas? Eble pluon vi ne havas? Eble ĉio estas nur mensogo?« – Loli iomete proksimigis al Auli.

»Certe mensogo,« eligis fine de Auli.

»Ĉu mensogo,« ekkriis Petsu-knabo, »ĉu nur mensogo?! Ĉu mensogo estas, ke vi kun Tilma nestis en mia picebrancâ kabano? Ĉu mensogo, ke vi kun si tie dormis? Ĉu mensogo, ke vi elhejme ĉion ŝtelis kaj al Tilma portadis? Ĉu mensogo, ke vin pro tio oni sendis ĉi tien elhejme? Do ĉio estas mensogo! Mal-konfesu ĉion kaj diru, ke ĉio ĉi estas mensogo!«

»Diru al li, ke li mensogas,« ordonis Loli.

Sed Auli staris pendkape: kiel li povus konfesi ĉion al Loli. Tio superis liajn kapablojn.

»Do tiel,« diris Loli malvarme, »tia do estas la afero. Tiaokaze iru, mi vin ne bezonas plu.«

Kaj si turnis sin al Petsu-knabo, por malkaŝi al li la kaŭzon de ilia ekskurseto. Kompreneble tiel, ke ne necesis mencii Aulin, kiu de nun estis por si absoluta neniajô.

Petsu-knabo aprobis la intencon. Vere, vere, ankaŭ li aŭdis, ke tiamaniere oni atingas la ĉielon. La fraŭlino nur donu al li la lornon, li jam liveros ĝin al tiu, al kiu necesas.

»Ne donu,« diris Auli plore. – »Ne via afero,« respondis Loli ekscitite. – »Tiu–Petsu-knabo–li ĝin ne ...« – »Ĉu la lorno apartenas al vi aŭ mi estas via subulino, ke vi al mi malpermesas.« – »Tiel, tiel,« aprobis Petsu-knabo. Auli eksilentis.

Petsu-knabo ricevis la lornon, diris ankoraŭ kelkajn flataĵojn al Loli kaj ekiris.

»Sed aŭdu ...« maltrankvilis Loli. – »Mi aŭdas.« – »Kien vi iras?« – Petsu-knabo ne respondis. »Vi devas iri al la Patro Cĉela.« – »Taŭgas por mi mem la ajĉeto. Adiaŭ, muknaza regĉdino,« mokis Petsu-knabo kaj ekkuris.

Loli eksidis kaj ekploris.

»Iru, iru for,« sĉpelis Aulin, alirantan, »vi estas ...«

Sed Auli ne foriris. Li klarige parolis kaj parole klarigis, gĉs kiam la vizagĉo de Loli pli heligĉs.

»Do tiel,« sĉ diris, »sed kial vi antaŭe silentis pri cĉo cĉ?«

»Mi hontis,« konfesis Auli sincere.

Tion Loli komprenis kaj pardonis.

Sed nun la hejmeniro kaj cĉo cetera multe ilin embarasis. Loli ja ne havis intencon fordonaci la lornon de pacĉo, sĉ volis nur konatigi la Patron Cĉelan kun la instrumento, sed nun tiu estis for kaj, krom tio, en malbonaj manoj. Nenion bonan oni povis atendi. Sed Loli ne estis tia, kiu perdas la kapon aŭ sencĉs flankvojojn.

»Ni iru,« sĉ diris levinte alten la kapon.

Ankaŭ Auli infektigĉs de sĉa kuragĉo kaj sentime li sekvis Lolin, gĉs la ejo, kie la onklo kaj pastoro Kuldao ankoraŭ konversaciis. Cĉ tie Auli unuafoje ekkonis la diplomation kaj gĉan utilon. Loli grimpis al la genuoj de la patro kaj demandis:

»Pacĉo, cŭ vi amas min?« – »Kial vi tion demandas,« diris la pastoro karesante la hararon de

sia filineto. – »Diru do!« – »Certe mi vin amas.« – »Pli ol cŭjn viajn objektojn?« – »Sendube.« – »Prefere ilin cŭjn vi fordonus ol lasi min senti doloron?« – »Senhezite.«

Loli momenteton konsideris.

»Donacu al mi vian lornon!« – »Cŭ gŭ vin doloras?« – »Mi petas, donacu!« – »Por kio vi gŭ bezonas?« – »Por nenio. Donacu!« – »Sed vi perme-
sos al mi gŭ uzi, cŭ ne?« – »Ne, acŭtu al vi novan, donacu gŭ *tute* al mi!«

La sakristiano ekridis: »Tre eksterordinara deziro en tia agŭ.«

»Sed mi deziras,« insistis Loli.

La pastoro skuis la kapon: »Mi ne komprenas. Diru al mi antaŭe, Loli, por kio vi gŭ bezonas.«

»Por nenio. Mi gŭ perdis.«

Kaj bone utiligante la momenton de konsternigŭ sŭ rakontis per unu ekspiro cŭn okazintan, ellasinte kompreneble kelkajn pure personajn detalojn.

»Do tiel,« pincŭtis la pastoro la orelon de Loli simile al pulo-piko, »do tial. Sed ne, vi *tute* ne evitos la punon, alie vi elportos cŭn el la domo.

»Sed ja mi estas kulpa,« eligis Auli kontraŭvole.

La onklo malfermegis la okulojn.

»Mi prenis la lornon, volis gŭ alporti al la Patro Cŭela.«

Sed Loli ne akceptis la sinoferon de Auli.

»Ne mensogu,« sŭ admonis, »kiu mensogas, tiu pekas.«

»Mi ne mensogas, vere mi prenis.« – »Vi eĉ ne scias, kie ĝi troviĝis.« – »Mi scias.« – »Do diru.«

Nun la onklo ridis al si en la barbon: li bone priatentis, ke Loli, jam invitante Aulin, portis ion involvitantan sub sia brako. La pastoro miris aŭskultante la disputadon de Auli kaj Loli, alterne rigardante unu kaj la alian.

»Mirindajô,« li diris fine, »ordinare la infanoj akuzas unu la alian, sed tie ĉi...«

Kaj disetendis senkonsile la manojn.

»Nu, ordonu, ke li diru,« insistis Loli.

»Diru, Auli,« ordonis la onklo.

»Ĝi estis tie, de kie vi—mi ĝin prenis.«

»De kie vi ĝin prenis?«

Auli plu ne sciis, kion diri. Sed Loli tuj sciigis, de kie *sĝ* prenis.

»Ĝuste de tie mi ĝin prenis,« asertis nun ankaŭ Auli.

Sed malfrue, al li oni ne kredis.

»Estu tiel,« decidis la pastoro, »ĉar vi, Loli, havas tiel bonan advokaton, mi devas vin ĉi foje lasi nepunita. Iru kaj daŭrigu vian ludadon, sed gardu vin disdonadi nian havajôn al friponoj.«

Kiuj estis nun pli ĝojaj ol Loli kaj kune kun *sĝ* ankaŭ Auli. Manenmane eliris la infanoj el la ĉambro en la ĝardenon. La du aguloj, starante sur la balkono, ilin postrigardis.

»Tiu ĉi knabo,« komencis la pastoro, »kio li povus fariĝi. Kia maltrankvila, explorema spirito, kia nobla kavalireco troviĝas en tiu ĉi hometo.«

»Povas esti,« diris la sakristiano, »sed kelkafoje li sâjnas al mi iomete stulta.«

»Ho, ne diru,« kontestis la pastoro flamigême, »ne stulta, sed naive-sincere verama. Gardu nin la cîelo de frumaturaj junaj maljunuloj, de denaskaj sagûloj kaj spertuloj. Ili igôs la plej sekegaj, superecaj, senkoraj kaj senanimaj.«

»Ocĵo, pacĵo de Loli,« kuregis Auli al la balkono, »baptopatrino reportis la lornon.«

»Kiel,« demandis la alparolitoj samtempe.

»Baptopatrino forprenis la lornon de Petsu-knabo kaj gîn reportis.«

»Kie sî estas,« demandis la onklo.

»Sî venas tie cî. Kun panjo kaj Häilu, kiuj venis min viziti.«

Li diris kaj forkuris renkonte al la venantoj, lasinte la balkonpordon malfermegita.

El arbustaro alkuris Loli, kuntrenante la rezistadantan Häilun.

»Pacĵo, ocĵo, jen la fratino de Auli kaj jen venas lia panjo. Mi tuj diros al mia panjo.«

Sî lasis Häilun simila al salkolono meze de la vojo, mem kuregis kvazaŭ lavango, brufermadante la pordojn, en câmbrojn; aŭdigîs nur piedfrapado.

»Ventokapulino,« koleretis la pastoro.

Laŭ la sablokovrita vojeto proksimigîs promenante Auli kune kun siaj du patrinoj.

Häilu duonturnigîs al ili, kiel homo, kiu scias nek tien, nek reen.

Tiam sîlevis la vizagôn kaj jen ili staris sub la brila suno vizag-al-vizagê kaj ridetis unu al la alia kiel koramikoj, kiuj senvorte divenas, kion la alia volas diri.

Cîtiu
libro estas la kvar-
deka, eldonita de Literatura
Mondo kaj la sesa libro de AELA 1934.